

ber 12.

ajdonsá-
érkezik

ák
letébe
inand
melyek
csóbban
áraknál

SZI
YÁR
ppan-u.)
3.
Cíj.

reskedés.

in-
köt.

d:
kat.

akát,
kat.

rem.
rasztó.

re!

vek

1379

szerek
e-nál
tica 16.

ztár Rt.

arossziget)

1.
akarék.

eladása.

külföld bar-
stelek mellett.
alláb mellett
ollás és ipari
sa. 1378

ET

it vagy
ez va-
ekben:

d cég
u 10.

OKA T

szébe
szől a

mi

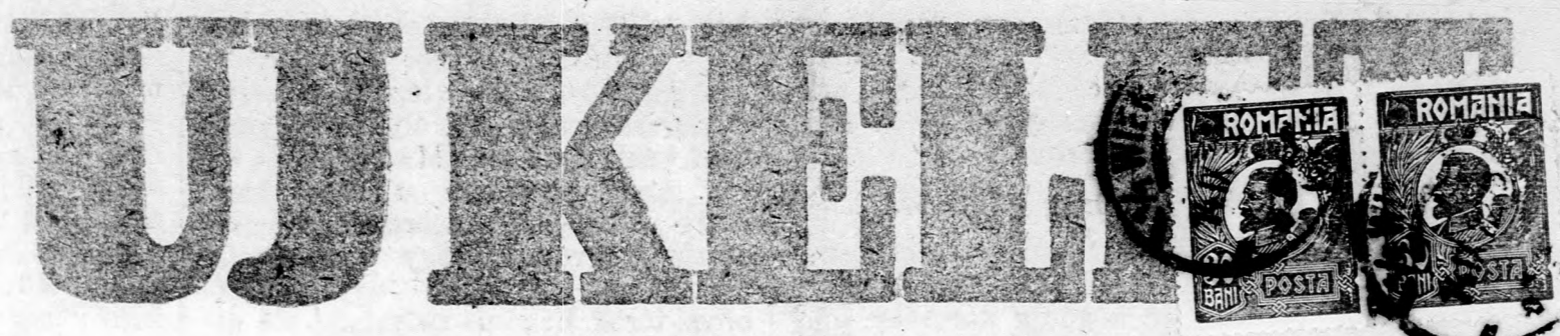
val szem-
vétele és
lombard-
tól-napig
tízhatnak.

7-25.

Szerkesztőség, kiadó
hivatal és nyomda
Cíj: Kolozsvár, Str. Baro-
k, Pop. - Brassai-utca 10.

Uj Kelet felvonul
Szerkesztőség 375
Kiadóhivatal 840
Nyomda 870
Szállás 450
S. N. Sz. 500

szállatok kiadásig
Szerkesztőségnek elszá-
llat. - Kéziratokat csak
szokás szerint és nem öris-
tatunk meg

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

1071
2211
Lejár
Hermann Goldschmidt ur
I. Wolfzelle 11
Wien

Egy évre 400 lei
Félévre 220 lei
Negyedévre 120 lei
Egy hónapra 60 lei

Egy évre ára pályaudvarra
és vidékre le 2 lei

Csehszlovákiában
Egy hónapra 23 sz.
Egy évre 1 sz.

Jugoszláviában
Egy hónapra 20 dina.
Egy évre 1 dina.

V. évfolyam, 202. szám Cluj (Kolozsvár) 5682. Elul 20 1922 szeptember 13. Szerda

Az országos zionista konferencia második napja

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Arad, szept. 12. Minden zsidót magának reklamál a zsidóság. A zsidóság reklamálja, nem a Zsidó Nemzeti Szövetség és azért teszi, mert úgy érzi, hogy joga van minden zsidóhoz. Érdekes ezt körülírni is. A zsidóság úgy számít minden zsidóra, mint ahogy mindent a magátét követeli, csak azért, mert az övé és mert ehhez jussa van. Lehetnek, de vannak is olyanok, akik ezt a jogot kétségbevonják. De azért még nem terrorizál a zsidóság, ha az ellenzőkkel szemben is a jussához ragaszkodnak és felhasználja a tudomány, a eszközök és a felvilágosítás minden eszközét, hogy arról győzze meg a tömeget; neki van igaza és nem azoknak, akik az ellenzőket hirdetik. Ha ez terrorizmus, akkor minden felvilágosító munka terrorizmus és a forradalmár ne is akarja meggyőzni a szocialistát, a socialista a radikális és a radikális azokat a tömegeket, amelyek még ő mála is lomhábbak az elrehaladásban.

Csak hozzájárulással említem, nem vitathatlan tények: nem az a baj, hogy a zionisták erőszakosak, mert nem azok. De nagyon érzékenyek azok, akik a tulajdonukon állnak és minden szót kísértsnek, minden ráfigyelmet nyomásnak érzének. A vita már harc az ő szemükben és a testvéri kéz geztusa: attentatum. De hát helyes, okos és természetes ez? Lehet-e és szabad-e zokon venni ezt a testvérekhez? Hát hiszen nézzük csak, milyen magot rejt ez a zsidó-akarás. Ha vonzalom, akkor nem lehet kesű, ha gyűlölet, akkor nem csak feltörni, de keresni sem érdemes. A magyarul beszélő zsidókról a külföldön sokáig az volt a felfogás, hogy a zsidóság számára elsorvadtak. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nem vállalja ezt a megszégyenítő megállapítást. Sok zsidó értelmet lát még azokban is, akik hitből, vagy affektáltságból, vagy megsokkotságból úgy érzik, hogy a népi zsidósággal leszámoltak. Ez lehet nagyon szinte érzés is, de csak érzés, csak valamivel több, mint a hangulat, csak ösztönös reakció, aminek semmi köze sincs az a valósághoz, se a tudományhoz, amely kutatja a valóságot. A szuggeszió esetében azonban a megfigyeléssel több kapcsolata van az igazsággal, mint annak, aki csak médium. És aki azt hiszi, hogy fel kell ébresztetni a médiumot, annak inkább van igaza, mint a szuggesztálnak, aki nem akar felébredni.

A zionizmus csak ezt akarja. Vonzalomból teszi, a testvérszeretet természetesen ösztönösből. Szarati a testvéreket, akik el- elmaradónak tőle. Egyesülni akar velük, mert az a természetes törekvés, hogy az egyetértés maradjon. Már most azt kérdelem: mióta bűn a vonzalom és mióta ártalom a szeretet? Az a nagy rész, amely még nem járt a zionistákkal, ráhallgathat a meggyőzésre vagy nem, az egészen tőle függ. Senkise kégyezzen arra, hogy elfogultságaitól elszakadjon.

Ez a szó meg ne bánson senkinek. Vannak elfogultságok, amelyek tiszteltetreméltó. Tiszteltetreméltó, ha a magyar nyelvben és a magyar nyelv kultúrájában nevelt zsidó a magyar nyelvhez ragaszkodik. De ettől még zsidó is lehet. Sőt csak

zsidó lehet. Az egyetlen dolog, amit az egyik faj odaköszönhet a másiknak: a nyelv. A fejtséget nem adhatja, biológiai erői nincsenek a kulturálisokkal dolgozó népvonza- lomnak. A zionizmus nem akarja el- venni senkitől sem az anyanyelvét. A hebraizálás még nem jelent nyelvro- molást. A zionizmus az ideális cél- jain túl realpolitikát csinál. Az ideá- lis cél ez: minden zsidó: zsidó le- gyen. Ennek egyik eszköze a hebrai- zálás. Azt akarja továbbá, hogy a kiépülő Palesztinának megfelelő em- beranyagot gyűjtjön azok között, akik a diaszpórában elhelyezkedni nem tudnak. Ennek a népnevelésnek szintén a hebraizálás az eszköze, de elháríthatlan feltétele is. Azonul azt akarja, hogy akik itt maradnak, al- kalmazkodjanak az életlehetőségek- hoz, de ne tagadják meg a zsidósá- gukat. Maradjon meg mindenki a kultúrájában, de szeresse a zsidó kultúrát is és támogassa is.

Hát ez nem terrorizálás. Még csak hódítás sem. A zsidók úgy ér- zik, nekik nem kell elhódítani, leg- kevésebb pedig erőszakkal a zsidó- kat. Mert a zsidóságnak joga van a zsidókhoz. Ami az övé, azt rekla- málja és szeretettel teszi, nem köny- szerítéssel.

A megválasztottak

A hétfői megnyitó ülés végén megválasztották az elnökséget, amely- nek névsorát tegnapi számunkban közöltük. Jegyzők: dr. Erdélyi Emil, Hirsch Lajos, Klein Albert és dr. Déri Jenő. Az igazoló bizottság elnöke: Márton Béla, az állandó bizottság elnöke pedig Márton Zsigmond lett. Az előadó bizottság elnöke dr. Er- délyi Emil, tagjai: dr. Klein Miksa, Léb Odón, Sárkány Samu, dr. Ritter Salamon, Klein József és dr. Deutsch Márton lettek.

A hétfő délutáni ülésen Mar- ton Béla, az igazoló bizottság el- nöke bejelentette, hogy kétaszarhat- vonkét delegátust választottak és ezek közül száznegyvennyolcan jelentek meg.

A titkári beszámoló

Ezután Ferenc Mendel főtitkár óvi jelentését terjesztette elő. El- mondta, hogy a tavalyi konferencia után Erdélyben és a csatolt terüle- teken bizonyos lanyhaság állt be, de azért a mérleg mégis a mozgalom élénk fejlődésében állapítható meg. Ha nagyobb lett volna az agitáció, akkor tízenkétszer sokkal helyett hú- szonöt-harmincezeret lehetett volna összegyűjteni.

A tavalyi konferencia után azt tapasztaltam, hogy egyes cso- poroknál a munka idegszerűsége nem a kellő intenzivitással folyt. Új réte- geket is bevontunk a küzdelembe, akikre állandóan lehetett számítani. A Palesztina-munka a kolozsvári Achuzá köré tömörült. Ez az ala- kulat mintaszerű és miután megte- remtette a Palesztinával való kap- csolatot, egyre kiválóbb munkát végez.

Ezután a nemzeti alapra való gyűjtésről beszélt, amely a tavalyival szemben némi emelkedést mutat. Ne felejtjük el, - mondotta - hogy a Keren Hajjeszód nagyban befolyá- solta a gyűjtési akciót. Fájdalom, az újjáépítési alapra való akciónál

csak az előkészületek voltak nagyszabásúak, míg az ered- mény jelentéktelen maradt.

Mindössze hatvannyelo jegyzés tör- tént, amelyen Brassó, Kolozsvár, Tamesvár és Nagyvárad vettek részt. A kivetett összegnek csak egy töre- déke, 1,281.000 lei került jegyzésre. A konferenciának meg kell találnia a módot, hogy a jövőben ne ilyen kis számokkal állhasson elő. A zio- nistáknak be kell vonulni a hitköz- ségekbe. Ez volt tavaly az irányító hangulat, azonban győzelmiükkel nem tudtuk élni. A helyzet az, hogy vannak zionista vezetőségek több hitközösségben, zionista az elnök, a gondnok, az előjáróság javarésze, de a templomi tóra előtt mégsem lehet adakozni a Keren Hajjeszód- nak. Ez az ellentmondás idézte fel az ismert kolozsvári esetet, ahol az ötezer leletet számláló testület nem tudott egy ötven-hatvan tagból álló csoporttal megküzdeni. Most már rájöttünk, hogy határozott, céltudatos fellépéssel lehet eredményt elérni. Valaki a delegátus urak közül azt mondta, hogy meg kell teremteni a szervezést, amely az összes zsidó- ságot egybeforrasztja és egységes fellépésre készíti. A regáli zsidóság állásfoglalása nem egészen határo- zott, az erdélyi zionisták

nyitott és zárt és körülhatárolt pro- grammal megyünk, hogy a héber iskola-rendszerre való átmenetet megteremtjük.

A néppártokról szólva kiemeli a je- lentést, hogy a lezajlott választások alkalmával meg volt annak a lehe- tőség, hogy az Erdélyi Zsidó Nem- zeti Szövetség erőlyesen látott mun- kához és nem akart kitérni azokra az okokra, amelyek a választások- ban való részvételünket megghiúsí- tották. Nekünk is sikerült volna egy- két mandátumot, vagy szenátusi

A szövettel és Németországgal szövetkeznek a győztes törökök

Szmirna esete után. Forradalom fenyegeti Görögországot. Kiéiesedtek az angol-francia ellentétek

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Amit tegnap csak külsőbőnlő ese- ménynek jelentettünk, már befejezett tény. Komal passz hadserege elfoglalta Szmirnát. Tegnap este két lovashadosz- tály Zeky bey vezérlete alatt behatolt Szmirna külvárosába, melynek török lakossága érthető lelkesedéssel fogadta a török katonaságot. Nemsokára az egész város a legnagyobb rendben be- vonuló csapatok birtokában volt.

Konstantinápolyi táviratok megerősí- tik azt a hírt, hogy az észak-i görög hadsereg teljesen megsemmisült. A görög katonák fegyvereiket eldobva menekül- nek. A londoni „Daily Telegraph” jelen- tése még részletesebb. A görög hadsereg minden vezérlet nélkül saalad. A visszavonulás alkalmával mindent főlgyujtott. A hadsereg újjászervezése és rendbe- szeredése katonai lehetetlenség. A katonák legnagyobb része haro nélkül elfutott, csak a második görög hadosztály véde- magát. Es azonban képtelen volt egye- dül tartani magát a török haderők összességével szemben. Havas-jelentés szerint a görög csapatokat valószínűleg Chios, Mythiléné és Samos szigetekre fogják szállítani, ahol a lefegyverséet és lekeresést végrehajtják. A közvéle- mény számára a legégetőbb kérdés a

méltóságot szerezni, úgy hogy zsidó politikát csinálhattunk volna, de nem akartunk más politikájához sze- gődni. A sajtóról megjegyzi, hogy

amit eddig elértünk, azt a saj- tónak és így elsősorban az Uj Keletnek köszönhetjük.

Megemlíti az „Uj Kor“-t, amely a bánáti zsidóság érdekeit képviseli. Azt a reményt fejezi ki, hogy ez a konferencia a legmunkásabb konfe- rencia nevet fogja kiérdemelni. Ferenc főtitkár beszédét hosszantartó táps követte.

Általános vita

A főtitkári jelentés után az általá- nos vita következett. Ennek során dr. Rosenfeld Salamon szászvárosi delegá- tus tiltakozott az ellen, hogy a helyi- csoportokat, mert azok épen a központ részvétele miatt nem fejthetnek ki élénkebb tevékenységet, támadják. Töb- ször kértünk segítséget, amelyet rész- ben sem kaptunk meg. A jövő felada- tai közül a Keren Hajjeszód-akció a legfontosabb. Aranytálcán nyújtunk az összes zsidóságnak Palesztinát, már csak rövid utat kell Palesztinát befutni, de ezen az uton tartanunk velünk az egész zsidóság. Javasolja, hogy a konferen- cia hívjon össze egy országos zsidó kongresszust a karlebadai konferencián felvetett világgkongresszus mintájára, amelyen pártirányulat nélkül vitatjuk meg a legégetőbb problémákat. Ami a hitközösségeket illeti, az a felfogása, hogy evolúciós alapon kell ezekben a zionizmust megaiapozni. Dr. Déri Jenő, Czitrom Jakab, dr. Glancz és többek felszólása után Wermes Ernő temes- vári delegátus kijelenti, hogy a Zsidó Nemzeti Szövetséget közzönet és hála illeti az elvégzett munkáért. Esután dr. Klein Miksa a kisintéző bizottság ne- vében hatalmas és mélyenszántó be- szédet mondott. A közönség lelkesen ünnepelte.

kiszázi keresatény lakosság védelme. Remélik, hogy a szövetségesek a snük- séges rendszabályokat nem fogják el- mulasztani a vesszélyeztetett területekre csapatokat küldenek.

Konstantin király proklamációt inté- zett a görög néphez, amelyben spellál hasaszeretetre és lojalizmusára és fel- hív mindenkit, hogy egyesüljön teljes fegyelemben a nemzet jövője érdekében. A Szmirnából elszállított görög csapatok Pyrenszba érkeztek. A leszerelés halá- déktalanul megkezdődik.

A hadsereg összeomlásának hatása erősen érezhető Görögország belpolitikai életében is. A kormány lemondását Konstantin király elfogadta a Tranda- filagost biata meg a kabinetalakítással, aki már összeállította kormányát és tegnap le is tette az esküt. Tranda- filagos a hadügyi és a tengerészeti tárcát is megtartotta magának, külügy- miniszter lett Kavarelopulos, belügy- miniszter Busios és pénzügyminiszter Extaxios.

Törökország ünnepe

Törökországban óriási hatást tett Szmirna elfoglalása. A törökök Kon- stantinápolyban nagy győzelmi ünne-

pályákat rendeznek. A mezeseket esténként kivilágítják és ünnepélyes istentiszteletet tartanak. Az első ilyen istentiszteletet halvány ember vett részt és a trónörökös is megjelent rajta. Az ünnepség után a tömeg hangosan éltette Kemál pszáit.

Samirnai jelentés szerint a városba érkezett sok ezer menekült elszállítására amerikai keleti segítő bizottság megígérte támogatását. Egy amerikai torpedóromboló orvosszakkal és élelmiszerekkel Konstantinápolyból Samirnába indult.

Angliában lázas izgalommal figyelik a helyzet további alakulását. Néhány nagyobb ország kivételével az egész földközi-tengeri angol flotta Szmirna előtt horgonyoz. Különösen nagy nyugtalanságot okoz az orosz szovjetkormányzat az a nem is leplezett helyeslése, amellyel a török győzelmeket fogadják. Az angolai diplomáciai testület tiszteltetésére rendezett banketten a szovjetkormány képviselője javasolta, hogy a keleti népek lépjenek egymással szűkebb szövetségre, emancipálva magukat a nyugati befolyás alól. Egyben kormányra nevében szerencsés kívánt az angolai nemzeti kormányzat katonai sikereihez s megállapítja, hogy e pillanatban a Fekete-tenger ismét orosz-török tenger lett. Ez a körülmény rendkívül megkönnyíti Törökország és Szovjetország együttműködését a szövetséges imperialista hatalmak mielőbb a Kelet-tengertől az Indiai-óceánig egységes frontot fognak magukkal szemben találni.

Kiujul a Balkán-kérdés

Az angol sajtó szinte egységesen foglal állást a török uralomnak Tráciában való visszaállítására ellen, mert az a Balkán-kérdés újabb aktualizálását jelentené. A kizentant sohasem fog beleegyezni az európai török uralomba. A „Times” véleménye szerint a török hadsereg kisázsiai sikerei legkevésbé sem érinthetik Törökország európai helyzetét, amelyet nem a görögök, hanem a törökök és a szövetségesek egymás között fognak szabályozni. Közik, hogy Lloyd Georget számos befolyásos személyiség felszólította arra, hogy a népszövetségnél intervenáljon a túlzott török igények ügyében. Több londoni lap írja, hogy a szövetséges diplomata a legközelebbi napokban összehívják a török-görög harcok események folytatás keletkezett helyzet megbeszélése céljából. Különösen Konstantinápoly kritikus helyzetét akasztják megítálgálni. Az előtervezetek már meg is indultak. A szövetséges kormányok teljesen meggyeztek arra nézve, hogy nem tűrik az ázsiai partvidéken általuk megállapított szelleges zóna megsértését. Ennek kifejezésül elhatározták, hogy haderejükkel az illető területeken demonstrálni fognak.

Ebben a tüntetésben Nagybritánia, Franciaország és Olaszország vesznek részt. Ezenkívül meg fogják erősíteni mindama pontokat, amelyeket a szövetségesek bármelyike eddig megszállva tartott.

Angol flotta Kisáziában

Hogy ez a fenyegetés komoly, bizonyítja az is, hogy az a fekete-tengeri angol hajóraj, amely tegnapelőtt a brailai kikötőbe érkezett, parancsot kapott, hogy haladéktalanul induljon a Dardanellákhoz. Ugyanilyen váratlanul történt, hogy az angol admirális a Carditt és Conordia kőányú cirkálókat Gibraltárból Szmirnába rendelte. A két hajó tegnap érkezett Maltához és miután szemet veti föl, fél óra múlva Szmirna alá indult. A Centaur és Brandy dreadnoughtok s néhány kisebb gőzös kivételével az egész földközi-tengeri angol flotta már az ázsiai partvidéken van összpontosítva. Sir William Webb tengernagyot bízták meg a flotta parancsnokságával. A földközi-tengeri angol flottán kívül most már a francia földközi-tengeri hajóraj is utban van Szmirna felé. A Marseillesben állomásozó Metz és Strassbourg hadihajókat keletre ren-

delték. A szövetséges kormányok együttesen tesznek lépést annak hangsúlyozása céljából, hogy nem nézhetik el a sanelges zóna megsértését az ázsiai parton.

Ujabb görög offenzíva

Athéni jelentések szerint, mi-helyt a kisázsiai visszavonulás befejezést nyer, a görög kormány új mozgósítást rendel el.

A görög főhadiszállást Milana szigetére helyezték át. A legfiatalabb három évfolyamot Loniában koncentrálták. Athénban a rend biztosítása céljából szigorú intézkedéseket léptettek életbe, mindennemű gyűlést és tüntetést betiltottak. A színházakat, mozikat bezárták. A görög hadsereg egy része, amely a Meander völgyében harcolt, Erytra szigetére húzódtott vissza s ott görög hadihajókra szállott. Ez a harcok az azonban csak látszólagos, mert a „New York Herald” jelentése szerint Washingtonban egy neves görögök-ből és amerikaiakból álló bizottság jelent meg Hardingnál s arra kérte, hogy járjon közbe sürgetően az angolai kormánytól az ellenségeskedések beszüntetése érdekében. Ennek hatása miatt — a párisi „Information” szerint — Mustafa Kemál fegyverszüneti tárgyalásra hívta meg az antantot és a görögöket.

Török-orosz-német szövetség?

Meg nem erősített londoni jelentés arról ad hírt, hogy

a török csapatok benyomultak Mezopotámiába

valamint délnyugati és közép Turkesztánba. Jóllehet, még nem lehet tudni, hogy vajjon nem-e az angol kormány hadseregének előharcáról van szó. Londonban igen komolyan vélik a helyzetet, mivel a Mezopotámiát megszálló csapatokat tavaly békeállításra szállították le. London-

ban óriási izgalmat keltett az a hír, hogy a törökök, akiket a Németországgal szövetségre lépett Szovjet-köztársaság támogat, általános támadást készítenek elő Mezopotámia ellen. Angol körökben utálnak arra, hogy a szovjethadereget Németország szervezte elő hogy a kisázsiai események könnyen egy német-orosz-török háborús szövetség elő állíthatják Angliát.

Kléleződik az angol-francia viszony

Hágai diplomáciai körök szerint a görög török kérdés egész Európa politikai alakulására hatással van. A török győzelem a Balkánon és közelkeleten a hatalmi érdekköröknek olyan eltolódását jelenti, amelyet Anglia mint Görögország protektora nem nézhet tétlenül anél is kevésbé, mert a görög vereség az angol politika súlyos kudarcát is jelenti. A Dardanellák semlegesítésének megszüntetése Anglia minden eszközzel igyekszik megakadályozni. Eshleges angol beavatkozást Franciaország nem hajlandó kompenzáció nélkül eltérni, ezért az angol francia viszony olyan kiéleződés várható, amelyre a genzai, vagy londoni konferencia legizgalmasabb óráiban sem volt példa.

Athén forradalom előtt

Páris, szeptember 12. (Havas.) A görög csapatok első szállítmánya megérkezett Piraeuszba. A csapatokat a szigeteken akarták partrateneni, de a katonák tiltakoztak ellene és így a hadsereget Athén kikötőjében szállítják partra. A katonaság legnagyobb mértékben elégedetlen. Csoportosan bejárvák Athén utcáit és a király ellen tüntetnek. A visszaeső csapattal teljes forradalmi hangulatban érkeznek. A görög hadvezetőség a harc folytatására minden kísérlettel felhagyott. Konstantin lemondása állítólag közelebb van.

Berlin a kubizmus zűrzavarában

— Az Uj Kelet parisi levelezőjétől. —

André Lang ma így ír erről a „Figaro”-ban:

Berlinben esalódik az idegen. Berlin karakter nélküli város. Már két hete itt vagyok és minden nap másnak látom. Európa minden más nagyvárosának van valamelyes állandó karaktere. Berlinnek nincs. A város egyes negyedei között olyan különbség van, mintha a földgömb különböző részeit fekéldnének, egymástól a lehető legugyobb távolságra.

Ma a könyvesboltok utcáiban járkáltam. Párisban, a Szajnaparti antikváriumok kirakataiban különböző korok és nemzedékek könyvei valóságos talázkoszló adnak egymásnak. Racine műveit egyik oldalra Victor Hugo, másik oldalra Verlaine valamelyik verseskötönyve szegélyesi. És ez a retentó összevisszaság nem bántó, mert aki ismeri a francia irodalmat az egy Szajnaparti könyvkereskedő kirakatából megmagyaráshatja egész irodalomtörténelmünket. Berlin más. A berlini könyvesboltok kirakataiban a divát dominál. Ma a futurizmus, de főleg a kubizmus van divatban, tehát egy külföldi a berlini kirakatok megzemlézése után azt biheti, hogy az utolsó három évben német nyelven csak a kubista költők és írók szólatnak meg, nem is beszélve arról, hogy a kirakatokba elhelyezett képmások egytől egyig a futurista és kubista festőművészet és szobrászat diadalmát hirdetik. Ma Berlinben a kubizmus az ur. Plakátok, hirdetések, cégtáblák, mozifelvételek, divatszalonok a kubizmust harsozzák, hirdetik és csinálják. A kubizmus Berlinben már befejezte a hadjáratát és meghódította a várost.

Bizonyára, ez betegség. Arról lehet vitatkozni, hogy a kubizmus, mint művészet, értékes-e, vagy nem. De az már vitán felül áll, hogy a berlini tömeg, amely még tegnap a primitív csataképek és esendéletek közönsége volt, ma odavette magát a kubizmus elé, amelyet nem ért és nem érthet, mert nem rendelkezik sem a művészi meg-

értés, sem a művészörténelem legelsőbb eszközeivel. A berlini tömegnek kubizmusa: tömegőrület vagy tömeghisztéria. A tömeg, amely mindenben esalódott: hazában, császárban, Hindenburgban, szocializmusban, pacifizmusban, nacionalizmusban, most rávetette magát a narkotikumokra. Felejteni, felejteni! Nagy a nyomor, de az esztályharc és egy véres éhségforradalom veti előre mindjobbban árnyékát. Nem tudni mit hoz a holnap, tehát gondolkozni sem érdemes rajta, dolgozni is kilátástalan érte. A megfessített idegek, amelyek 1914 őszétől mostanig egy pillanatra sem piheshettek meg, szörnyű vitustáncba kezdtek. A mulató tömegek és a anyagodt, békés polgár, aki bézeidőben beérte három pohár sűrű bejor, szörrel, ma raffinált likőröket iszik és kubista képekkel díszíti tipikusan nyárapolgári szobáinak falait. Valami különös nyugtalanság vibrál a levegőben és ez a nyugtalanság forszul az utcákra. Felejteni, felejteni! A miszticizmust már megunták. Tavaly és tavalyelőtt mindenki misztikus volt. A háborút követő hónapokban a szuggeszció és telepátia trónolt Berlinben. Ma a kubizmus az új bálvány. Furcsa állomások ezek és az ember főve gondol az utolsó állomásra.

A kubista művészek nemzetközi állításokat rendeznek a nagy német városokban. Az európai nemetek között legugyobb számban a franciák, oroszok és természetesen a németek vannak képviselve. Berlinben megemlékez a kiállítás első napját. Hatámsz tömeg srongott a műcsarnok feljárója előtt. A pompás autókban kiszálló közsőség a pénztár előtt elkeveredett a hozzahaja, bárszonyhabátos, lompos nyakkendőjű ifju titánokkal, akik husz év óta külsőleg alig változtak valamit, legfeljebb ma többet kopálnak. A teremben már alig lehet mozogni. Emlekszem 1911 ben a párisi kiállításokra. Az emberek halálra kacagták magukat. Ma komolyan állnak a szörnyű rajz-

ficamok előtt és bizony alig látnak egy egy gunyos ábrázatot. A kubista művészek, akik békevilágban központjai voltak a guynak, a maliciának és még arra sem miltatták őket, hogy vitába szálljanak velük, ma emelt fővel és napoleoni pillantásokkal állnak képeik előtt és borsos áron adják el műveiket. Milyenek a képek? Nem lehet leírni: meg kell nézni. Az első pillantásra úgy tűnek fel, mintha minden egy ember csinálta volna. Férlik és asszonyok látszanak a vásznonon szélsőséges konturokban, nagyon nagy és természetesen ovális fejjel. Minden ovális a képen. Rejtélyes és ördögösen ovális körök alkotják a rajzot. A festés nyers és szavos, de a rajz még világos.

Este felmentem a „Der Sturm” szerkesztőségébe. Itt van a német expresszionista főhadiszállása. Bemutattam Herwarth Walden urnak, a „Sturm” szerkesztőjének és megkértem, hogy világosítson fel a kubizmus jelenlegi állásáról.

— Az expresszionizmus ellenségének nem adok felvilágosítást, mert nekünk nem célunk vitába bocsátkozni velük. Ellensége ön az expresszionizmusnak?

Kezemmel visszautasító gesztust csináltam és nem hazudtam. Ő est a gesztust úgy értelmezte, hogy visszautasítom felvilágosítást én pedig úgy gondoltam, hogy nem tudok még alást foglalni ebben az ügyben.

— Nagyon szép, nagyon derék — mondta — és megszerítette a kezemet. Hát kérem, a mi művésztünk: forradalom. Ezt ön is tudja ugyebár? Az expresszionizmus a burasó ideológiából kivetkezett, kollektív gondolkodás emberek művészi hitvallása. Nálunk a művészet nemcsak kedves játék, hanem halálosan komoly költés azoknak az energiáknak, amelyeket még nem ronsolt össze ez a rohadt, dögvéráson levő társadalom. Mi egy jobb világ kapuit döngöztük. Drótköfővel igyekszünk levakarni magunkról a kapitalista erkölcs és gondolkodás mocsokát, mert tisztia, szabad mellel akarunk kifekdüni a nagy, szent nap elé, amely évszázadok óta egyformán zuhogtatja a sugarósnéni a szennyben vonagló emberiségre. Nekünk az irás nem harmonika, amily nyálás borbélylegények könyvének a hold felé és nem arisztokratikus játékszadosás, amivel halványlila szépletek igyeksenek nőthöz, pénzhez vagy hírnévhez jutni. Nekünk az irás önkéntelen és mélyégs megnyitvánulása a bennünk levő örök isteni lángnak, amit nem verhet biliocbe sem versláb, sem szorony, sem akadémiái tagság. Gondolkodó emberek vagyunk és minél tökéletesebben akarjuk napfényre hozni azokat az isteni szobrokat, amik még a nagy márványhegyekben szunyadoznak és csak az alkotóra várnak. A mi munkánk, akár vers, szobor, festmény vagy szene, nem dekoráció, hanem az élelány megközelítése, ami benne él a mikrokozmoszban és a makrokozmoszban. Ma még rombolni kell és a romokat elakarítani. De szilárdan hiszünk, hogy rövid időn belül felépül a kapitalista társadalom hullaroncain a Szabad Ember temploma. Isten önnel uram.

— Sok szerencsét!

Louis Loup

— Per a Ceire Cionista-párt hozzátartozói ellen Kiewben. Kiewből jelentik, hogy a forradalmi törvényezék előtt a napokban kezdődött meg annak a harminchét Ceire Cionista pártagnak a tárgyalás, akiket nemrég a Noriak iskolában rendezett gyűlésen fogtak el. A vádirat ellenforradalmi tevékenységgel vádolja az elfogottakat, valamint azval, hogy az angol és francia kormányokkal összeköttetésben állottak. Kiewben nagy érdeklődéssel várják a per kimenetelét.

Fek...
S...
Bo...
meg...
Magy...
ág: u...
éves...
mond...
nehéz...
tunk...
az as...
fagará...
gunk...
mekür...
Ed...
tát b...
kis há...
tok;...
rral;...
rendő...
kezük...
— me...
nyome...
Rá...
kedve...
gekel...
— ke...
vgyol...
ismers...
gyeiek...
szépen...
De...
nem s...
a ház...
a pap...
—
ijedt...
esese...
saját...
lunk?...
Mihály...
péant...
—
én a...
ijedte...
odszó...
szemei...
av ijed...
fől Bor...
én k...
tam...
sem is...
nevelti...
gyerek...
dése v...
—
jön!...
próbálj...
horzám...
—
ndé...
—
rendőrt...
rés, ho...
—
bagyja...
mester...
a saját...
keil...
—
halkan...
Bor...
bet, im...
gyban...
mester...
gyonge...
meg me...
Az emk...
ran fig...
A s...
karját...
—
nincs s...
—
halkan...
mennő...
Ez...
gyermel...
es elké...
hűvös...
hátradü...
söny...
melle m...
A ro...
De...
gyermel...
elindult

Fekete Mihály kislányát Szögedébe viszik...

Borsódy János fertőtlenítő altiszt meg a felesége, akik házmesterek egy Magyar-utcai házban, tegnap felültek az ágyukban és maguk közé emelték négyéves nevelt lányukat, Pásztly Erzsébetet.

— Na te apátlan anyátlan árva, — mondta a kislánynak a házmester — nehéz ám az élet... Érted sem kapunk hét hónapja egy petáztot sem!

— Hagyjad János! — szölt közbe az asszony — nem is kell érte egy fagaras sem! Lugverbe neveljük, magunknak neveljük! Ó már a mi gyermekünk.

Ebben a pillanatban megkopogtatták a háza ajtót. A homályos, esendős házmesterlátszába úri vendégek jöttek; finoman öltözött hölgy egy öreg úrral, akit apának szólított és két rendőrtiszt tekintélyes akciosmókkal a kezükben.

— Pásztly Mária színésznő vagyok — mondta az asszony — és a kislányomért jöttem...

Rápillantott a leánykára, aki idegenkedve figyelte az ismeretlen vendégeket.

— No mosolyogj szépen, Erzsike... — kedveskedett a gyermeknek — én vagyok a te anyácskád! Persze te nem ismered, pedig érted jöttem, hogy elvigyelek Szögedébe. Na, mosolyogj hát szépen...

De a kislány nem mosolygott, hanem sirásra hajló szájszélekkel átkarolta a házmestert és kicsiny fejét bezúrta a paplan alá.

— És az én mamám! — mondta.

— Igen, ő a mi kislányunk! — ijedt föl Borsódy Eszti. — Mi neveljük eszméskorától, úgy szeretjük, mint a sajátunkat, hogy is lehetne elvinni tőlünk? Az apja adta hozzánk, a Fekete Mihály színésznő, szeretetből tartottuk, pénzt sem igen kapunk érte!

— Én itt maradok a mamámmal... — én a mamámat szeretem... — sirt folgedten a kislány és remegő testtel odaszorult a nevelőnőjéhez. Kicsiny szeméi könnyben áztak és arca kipirult az ijedt izgalomtól.

— Nem adjuk bizony! — hördült föl Borsódy János... — már akiért én küzködtem, veszködtem, aggódtam... hiszen az én lányom ez, sosem is látta az anyját a most, hogy fölneveltük, elakarják vinni! Beteg ez a gyerek még most is, minek ezt Szögedébe vinni?

— A gyerek az enyém és velem jön! — kiált a színésznő. — Na is próbáljanak ellenkezni, törvény szerint hozzám tartozik.

— A gyerek Pásztly Mária színésznőé, — szölt közbe komoran az egyik rendőrtiszt — itt a járásbírói végzés, hogy viheti...

— Jaj, legalább hatéves koráig hagyja nálam! — rimázkodott a házmesterné. — Hisz ugy szeretem, mint a sajátomat... beteg ez a leány, ápolni kell... legalább még két évig!

— A leány Pásztly Máriaé — mondta halkan a rendőrtiszt.

Borsódy János és Pásztly Erzsébet, immár kisasszony öszebörültek az ágyban és hangosan zokogtak. A házmesterné szorosán átfonta karjaival a gyöngye testecskét, amely átüzesezve meg-megremegett a görcsös zokogástól. Az ember felzajló fájdalommal, komoran figyelte őket.

A színésznő megfogta a kislány karját.

— Gyere, — mondta ridegen — nincs sok időm.

— Engedje el a kislányt, — mondta halkan a rendőrtiszt Borsódynek — mennünk kell.

És Pásztly Mária kiemelte az ágyból gyermekét, aki rugkapált, sirt, visított és elkéült testeokéje rángatózott a hűvös, hajnali levegőben. Az ember hátradült és behunyta szemét, az asszony fulladozva sirt. Valahonnan a melle mélyéről jött a zokogás.

A rendőrtisztek is könnyeztek.

De Pásztly Mária már öle vette a gyermekét és Fekete Mihály kislánya elindult Szöged felé!

Gy. I.

Miért nem kormányozhat Maniu Jorgával

Névtelenül sem oszlik fel a nemzeti párt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A nemzeti párt végrehajtó bizottságának legutóbbi ülésével kapcsolatban az a téves hír terjedt el, hogy a párt elhatározta az egész országra terjedő szervezetének szon-nali kiépítését és erre a célra a regátban a legközelebbi napokban megkezdik a helyi szervezetek megalakítását. A nemzeti pártnak a többi ellenzéki párthoz való viszonyáról pedig azt híresztelték, hogy egyes vezető nemzeti pártiak kívánságához híven az erdélyi nemzeti párt névtelenül feloszlik és új név alatt országos párttá alakul át. Mind két híresztelés a párt végrehajtó bizottságának ülésén történteknek téves értelmezése következménye.

Félhivatalos kommuniké

A nemzeti párt vezetősége most félhivatalosan a következőket közli:

A nemzeti párt végrehajtó bizottságának üléséről kiadott hivatalos kommunikében közölte a párt, hogy a szeptember 8-10 i ülésen a párt kereteinek a regátba való kiterjesztéséről is tárgyaltak. A végrehajtó bizottság egyhangúlag megállapította, hogy a jelenlegi körülmények nem alkalmasak arra, hogy bizottság vegya kezébe egész Nagyrománia nemzeti pártjának megszervezését. Nem felel meg a demokratia princípiumoknak sem, hogy egy politikai párt, amely pártjának megvan a maga történelmi fejlődése, mesterséges módon és a központ parancsára igyekeznek a régi királyságban hivatást szerzői szervezetet felállítani, amely nem nyújthat garanciát arra, hogy a néptömegek szükségleteinek megfelel.

A nemzeti párt nem követheti el ugyanazt a fatális hibát, amelyet egyes regátbéli pártok elkövettek, amikor előzetes szervezetek nélkül alakították Erdélyben és más tartományokban pártot. Ennek következtében a nemzeti párt végrehajtó bizottsága nem határozott úgy, hogy megszervezi a pártot Románia más részeiben is. Azonban a bizottság természetesen nem akadályozhatja meg azt, hogy azon államférfiak és polgárok, akik az ország bármely részében lakva, a párt programját és céljait magukévá teszik, ne csatlakozhassanak hozzá. Mert elvinni a csatlakozás lehetőségét ama polgároktól, akik bár Erdélyben és a Bánáton kívül laknak, de részt akarnak venni a párt becsületes és hazafias harcában, nem csak ellentétben állana a demokráta elvekkel, hanem szeparatizmusra és exkluzivizmusra vallana és a nemzeti érdekek ellen is volna.

A nemzeti párt eddigi megatartásának megfelelően szívesen látja sorában azokat, akik komolyan és meggyőződésből csatlakoznak hozzá, elfogadva elveit, akárhol is laknak ebben az országban. E szempontok vezetnek azután arra is, hogy ha valamely regátbéli vagy más tartománybéli közönségben a nemzeti párt híveinek száma oly nagy, hogy helyi szervezet alakítása kívánatosnak látszik, akkor ennek nem lehet akadály, természetesen a központtal folytatott előzetes megbeszélés után.

Ami

a nemzeti párt és a többi ellenzéki párt közötti viszonyt illeti,

a végrehajtó bizottság erre vonatkozólag olyan határozatot hozott, amelyekben tekintettel van a legutóbbi hónapok eseményeire, amelyek újabb bizonyítotják, mennyire szükséges a nemzeti párt önálló, külön feállása.

Magasabb nemzeti érdek nem engedí meg a párt feloszlását

vagy akár csak történelmi kontinuitásának megszakítását annak a pártnak, amely egyet jelent Erdély és Bánát román népével. E párt történelmi missziója: a nemzeti politi-

kának szolgálni: nemcsak hogy meg nem szűnő Nagyrománia létrejöttével, hanem a román politikai élet számos fájdalmas szimptomáira való tekintettel ma még aktuálisabb, mint valaha és közelebbi: a valódi demokráciát megvédeni és Erdély és Románia többi részének elhanyagolt érdekeit megvédelmezni: ma még nagyobb kötelessége, mint azelőtt. Ennek az eszmének logikus folyamánaként a nemzeti pártnak mindenkit fel kell vennie köbelébe, aki kész román szívvel magát a kötelességeknek szentelni. A többi ellenzéki párttal addig és oly mértékben fog a nemzeti párt együttműködni, ameddig ezen célok szolgálására az együttműködés lehetséges.

A nemzeti párt és Jorga

A nemzeti párt ismert állásfoglalása, amellyel megtagadja részvételét a koronázáson és közös munkára hívja fel az összes ellenzéki pártokat, különféle kombinációkra adott alkalmat. Beavatottak tudnivalóték, hogy az ellenzéki meggyezésért a nemzeti párt áldozatokra hajlandó Jorgáék javára és a következő kormányt Maniu Jorgával alakítja meg. Lehetséges, hogy ez a kombináció egyes nemzeti pártiak körében komolyan felmerült, de az is kétségtelen, hogy ennek az alakulásnak a párt nagy része erősen elleneszegetül.

A „Gazeta Transilvaniei” hangot is ad annak a baloldali nemzeti párti felfogásnak és ma hosszabb cikkben domborítja ki az okokat, amelyek miatt az erdélyiek nem egyezhetnek meg Jorgával.

A nemzeti párt — írja a „Gazeta” — negatív formula alapján kívánja a törvényességet helyreállítani. Semleges kormányt akar a választások levezetésére és csak aztán kíván pozitív kormányzati programot adni. Jorga ezzel szemben már most kíván minderre ki terjedő programotokat, valószínűleg a ért, mert tudja, hogy ma, amikor nem ismeretes az új parlament összetétele, ez lehetetlen. Ez az a módszer, amely mindenkor meghamisította a parlamentarizmust, mert néhány politikus előzetes megállapodásukhoz terrorizálta egybe az új törvényhozást. Nem más ez lejjebb esetben is, mint a választópolgárok erkölcselése befolyásolása. Mi új politikai morált akarunk. Válasszon előbb a nép és a megválasztott pártok számarányához mérten alshajjon meg új kormány és ugyancsak ezen az alapon adjon az új kormány programot is.

Összegezzük tehát — fejezi be cikkét a nemzeti párt brassói hivatalos lapja. — Semleges kormány, új választások, új parlament, új kormány és csak aztán jöjjön a program, a szociális igazságosság és a konstruktív munka jegyében. Ha ezt Jorga nem akarja, nem kormányozhatunk vele. Jorga az alkotmányosság látszatával bíró fikcióhoz ragaszkodik, de mi azt hisszük, hogy nem akar semmi mást, mint miniszterrelélni.

FIGYELEM!

A várostól három kilométernyi távolságra fekvő 33 katasztrális holdnyi területű, tagosított, korláttal bekerített birtok, melyen két szoba, egy konyha, nyolc marhára istálló és más gazdasági épületek vannak,

NOV. HÓ 1-TŐL RÉSZBENI MUNKÁLTATÁSRA KIADÓ.

Teljes felszerelés marhaállománnyal és elegendő takarmány átvétel. Értekezni lehet: Ciuj, Calea Decebal (Rudolf-ut) 56. BURESS városi tanácsossal.

Elnökválasztás a kolozsvári ort. hitközségben

Tischler Mór lett az elnök

Vasárnap délután töltötte be a kolozsvári nagyhitközség képviselőtestülete az elnöki stb. tisztségeket. A választást a vezető egyének közötti fontos tanácskozás előzte meg. Általános volt az óhaj, hogy oly egyének kerüljenek a hitközség élére, kik a hitközség megbontott egységét ismét helyre tudják állítani a szefárdokkal való igazságos és méltányos megegyezés alapján ha lehet, nélkülök és ellenükre erőlyen beavatkozással, ha kell. Bergner Mór lemondott hitközségi elnök és Schwartz Jakab leikes akciójának eredménye volt, hogy a program keretétülvitelére Tischler Mór vállalkozott, ki csupán a „béke” pontjából álló programbeszédében azt kérte a választótól, hogy ennek érdekében a fennálló elnök és nézetek érvényre juttatásától tekintsenek el és csupán azt a párt tartásuk szem előtt. Hasonló értelemben tett nyilatkozatot Rosenzweig Emanuel alelnök is, míg a választók részéről Schwartz Jakab biztosította őket az odaadó támogatásról.

Az egybékenti egyhangú választás eredménye:

Elnök: Tischler Mór, alelnök: Rosenzweig Emanuel, gondnokok: Neumann Mór, Weinstein Sámuel, talmudtóra gondnok: Weinstein Mór, pénztárnok: Weiss Siegfried, ellenőr: Herskovits Imre, gáda: Rimóczi Jakab, tanácsnokok: Adler Sámuel, Bergner Mór, Friedmann Mór, Grünfeld Majer, Janovitz Géza, Roóz Isták, Schwartz Jakab, Sejovics Náthán, Zélig Samu.

Hat irodalmi este a Magyar Színházban

Nagy és szép kulturfeladatot vállalt magára a kolozsvári magyar színház igazgatósága, mikor a munkásszervezetet kezdeményezésére elhatározta, hogy az ideai színházban hat este terjedő irodalmi munkasciklust állít be. Ezen a hat munkáscikluson kilenc darab kerül színre, melyek kiválólagosak kiadólag a színház művészi szempont érvényesült. Az első előadás október közepén lesz, amikor Gorkij Maxim, a világ talán legnagyobb élő írójának „Ejli menedékhely” című életdrámája kerül bemutatásra, Kádár Imre szerkesztésében. A darab előtt Janovics Jenő megnyitót, Ignóus pedig bevezető előadást fog tartani.

Kiseb nagyobb időközökben színpadon jelenik meg Henrik: Kisrétetek című színdarabja Janovics Jenő rendezésében, Heyermans világírni hálszdrámája, a Remény, amelyet Imre Sándor fog rendezni, Karinthy Frigyes: Holnap reggel és Maesterlink: Szent Antal eszódája című darabja Kádár Imre rendezésében, Anatole France: Craicquibille című színműve Imre Sándor rendezésében. A ciklus befejezésépen Janovics direktor rendezése mellett három egyfelvonásost mutat be a színház. Az egyiket Kaczér Illés írta s „A színi írek” lesz a szatira címe, a másik I. C. Caragiale román író: Karneval című darabja, Kádár Imre pedig Ecece Homo címmel írta darabot a munkásciklus számára.

A hat munkásciklusra a munkásszervezetek kulturális bizottsága bérletet hirdetett a munkásság részére. Szervezett munkásnak a színház husz százalékkal olcsóbban bocsátja rendelkezésre a bérletet. A munkásciklus befejezése után az igazgatóság a polgári közönség számára fog bérletet hirdetni erre a hat előadásra, amelyre már most is lehet előjegyezni a színház titkárságánál. Ez a megoldás teljesen megfelelő, mert lehetővé teszi a nagyobb kulturágynti közönségnek, hogy a könnyű fajsúlyu kasszadarabok mellett hat tisztán irodalmi előadást nézhessen végig oly művészi rendezésben, amely bármely világvárosi színház egész évi teljesítményét jelentené. S ez méltán

Lenin

Kamenev, tura fent

Az 1917-iki nagygyűlésről írtak, mert a forradalom A párt többi vezetői mellett, teoretikusok voltak és Zinovjev főt, Lunacsarszkij akkoriban még tagja.) Csak Lenin tudta, hogy gadi a hatalom gitégével, akik tartottak, győzezték. Az október zselme az 5 év

Az október 1917-iki nagygyűlésről írtak, mert a forradalom A párt többi vezetői mellett, teoretikusok voltak és Zinovjev főt, Lunacsarszkij akkoriban még tagja.) Csak Lenin tudta, hogy gadi a hatalom gitégével, akik tartottak, győzezték. Az október zselme az 5 év

Nagys

Birbran Meglőtte a Nézőket látta. Danczi tudta, hogy egy ideket a Zóhá h te etkezé kerai a volt az egy Ekalasz E elkében a Imádko vallásfilozofia gatta, aki az ablak mélyed. volt, amit Buxbaum — Lát Ürmény. szállhatós Tanak hozzájuk verzerkár járatokat Pénteken A fiuk pe tők öt-ha felvakat áiték, au összehar A raj nem siet lieni. Ber rülvettek — V ban, — nem ért gyarázu

feljogosítja a színházat arra a hitre, hogy a munkáselőadások lesznek az idei szezon legszebb estéi. És máris oly nagy az érdeklődés a ciklus iránt, hogy a színház a ciklus egyes estéire nem fog napi jegyeket kibocsátani, mert — amint előrelátható — a munkásság és a többi hérlők sűrűletben fogják az összes helyeket előre lefoglalni.

HIREK

Arad, szeptember tíz

Aradon megértik a szabadságot. Megértik azt a gondolatot, amely már nagyon régen vérel irta ott meg a történetét. Most a zsidó gondolat kopogtatta meg az aradi kapukat. A kapuk is, a lelkük is kitártak. Egyelőre még csak vendégül látják, de a vendéglátás szíves és őszinte. Lehet, hogy még győkezet is verhet ott a zsidó eszme, ha megismerik. És meg fogják ismerni, mert az érdekes és a hitvalláson túl, amely még ingadozik és és megszokott ideológiákba fogzóskodik, ott van az aradi zsidók intelligenciája, amely karakterisztikusan zsidó. Vitézről, tétorásáról, megfontoltságról lehet tartani, de konok elvárások nem falazhatják el ennek az intelligenciának a belátását. Tarmékeny talajról szoktak ilyenkor beszélni, akik szeretik a hasonlatokat. Nos hát: Arad tarmékeny talajnak látszik. És a megvetők, akik oda mentek, nem sajnálhatják a fáradságot. Arról a sikerről, amely a győkezet oszmozza meg, még nem beszélünk. Itt csak a kezdő siker regisztráljuk: a hangulatot, némely külsőséget is, amely nem jelentőség nélkül való.

Arad ma elevenebb, mint bármikor. Valami nagy mozgékonyosság lüktet az utcákon. Az ember azt hiszi, hogy zsidó városban van. Ami megegyezik az utcát és meghevíti a közhangulatot, abban valóban zsidó tűz izzik. Az emberek érdeklődését a konferencia köli le. És nemcsak azokét, akik hívei és munkásai a cionizmusnak, de azokét is, akik még távol állnak a cionizmus gondolatától és a programjától még távolabb. Rossz szeme van annak, aki tulbecsüli azt az érdeklődést, de még rosszabb annak, aki kevéssé értékeli. Mert ez az érdeklődés legalább is udvariasság, talán már vonzalom is, kétségtelen azonban, hogy akár bevalloitan, akár tudat alatt csak: kifejezője olyan közbizalomnak, amelyet mindenki érez, ha komolyan áll elébe a zsidó probléma. Az aradi zsidóság szeretettel fogadta a konferencia vendégeit és ez azt jelenti, hogy a zsidó gondolatot fogadták szeretettel és az a magától értetődés, amellyel közbizalom köznapi hangulatuk ünnepevé szinesedett, azt mutatja, hogy tagadni a közöséget és azt állítani, hogy ez a zsidó, vagy az a zsidó már csak egy kapcsolás, vagy annyival se függ a zsidóságon, olyan gyanúsítás, amelyet nem érdemel meg egy zsidó sem.

Vasárnap délután a város külső képe hirtelen megváltozik. Az esemény, a történések várása, a történelemajítás nem szakít már az utcákon. A szép zsidó plakátok üres utakra néznek a magassra meredő oszlopokról. Az élet rövid időre kihurokolt. A sportpályára robbogott (kocsin persze; egy se áll már a standokon), ahol zsidó izmok játékos vetélkedésben gyönyörködnek az emberek. Az erő nem argumentum, de a zsidó erő mégis legyűr valamit. Azt az elfoglaltságot, hogy nem tudunk építeni, mert ahhoz izom kell. Lám: elég erő van ezekben a zsidó izmokban és ha most csak játéka feszülnek is, helyi állnak akkor is, amikor építeni kell.

A zsidó sportcsapatok szép játéka elismerésre késztette a román és magyar közönséget is. A VAC tornászai harmónikus és erőteljes mutatványokkal kötötték le az érdeklődést. A Hakkosh és Haggibbor mérkőzése valószággal lelkesített. A cserkészeket tomboló tapsal fogadták a sporttelepen. Este már megint meglevendett a város. A sporttelep visszaárasztotta a

több ezre mező tömeget. Elő-első kerülnek a delegátusok is. Vagy hat-arázan vannak a hozzájuk tartozó családtagokkal. Jókedvűek és bizakodók. Az ő arcukon nem reszket az „idegen” aggodalma. Niceis miért fölnek. Az aradi zsidók nagy vendégszerető gyönyörű gesztussal vette le róluik a lakagondot. Még a nem-cionisták is igyekeztek vendéget fogni, igazi, régi, jó zsidó szokás szerint. Jó zsidók az aradi zsidók, még azok is, akik nem cionisták.

A rendőrség ellenőrzi az árrendeletek végrehajtását. A kolozsvári rendőrprefektus Candrea rendőrbíróst bízta meg az árrendeletek ellenőrzésével. Az ellenőrzéssel kapcsolatban a kereskedők körében érzékeny nyugtalanság észlelhető, amellyel kapcsolatban a rendőrprefektúrának a következőket mondták: A rendőrség nem akarja a kereskedőket tisztességes hasznúktól megfosztani. Mi nem állunk annak utjában, hogy a kereskedők 25-30 százaléket kereshessenek üzleteiken, de arról biztos tudomásunk van, hogy a kolozsvári kereskedők 2-300 százalékos uszorakamatot is megengednek maguknak. Szigorúan fogjuk ellenőrizni a kereskedők számláit a azok ellen, akik a most is érvényben lévő rendeleteket megszegik, feljelentést teszünk. Bizunk benne, hogy ez az akció sikerrel fog járni és jelentősen lecsökkentheti a jelenlegi árakat.

Botrányok a Munkásbiztosító pénztárnál. Míg a kerületi Munkásbiztosító pénztárt elérte a nacionalizálás végzeté, egymást követik a botrányok és lehetetlen intézkedések onnól a fontos munkáspolitikai intézménynél. A magyarországi pénztárakhoz hasonlóan, melyeket a kurzus pártpolitikai és világnézeti védővára alakított, a kolozsvári Munkásbiztosítónál is egyéni érdekek esnek döntőn a latba. A biztosító győgszertárát már jó egynehány hónapja egy miniszteri rendelet értelmében be kellett volna csukni, ehelyett az ambulánsok vényjeinek érvényességét kizárólag erre a győgszertárra korlátozták s ez az intézkedés a betegeknek rengeteg időpazarlást és felesleges fáradságot okoz. A minap megtörtént, hogy a szemészeti osztály három napig orvos nélkül állott, mert dr. Mezey, az osztály vezetője betegsége miatt nem rendelkezhet és helyettesítéséről nem gondoskodtak. A heveny és veszélyes szembetegségekben szenvedők három napig nélkülöztek az orvosi kezelést és aki panaszátal véget a főorvoshoz fordult, annak csak visszautasításban volt része. Jó lenne már rendet teremteni a kolozsvári Munkásbiztosítóban, becstelen, humánus, önfeláldozó munkát kér a munkásság! Amilyen az autonómia idejében volt...

A Poale Cedek templomavatása. A kolozsvári Poale Cedek szombatban avatja fel Malom utca 16 szám alatti új imaházát. Az ünnepség péntek este 6 órakor kezdődik, amikor a Tórá a régi imaházból átviszik az ujonnan épített templomba. Ez alkalomból Gasner Akiba főrabbi bucsu-beszédet mond, az új templomnál pedig üdvözlő szónoklatot.

Juzosziávia három új kikötőt épít az Adrián. Belgrádból jelentik: A szerb kormány elhatározta, hogy az Adria tengeren három új kikötőt építet és pedig Cattaróban, Spalatóban és Cirkvenjében. Az építési tervek már készek és rövid időn belül megkezdik az építkezési munkálatokat.

Kossuth Lajos levelezett Avram Jancuval. Országos zsidó ünnepi a románság az erdélyi nemzeti hős Avram Jancu halálának ötvenedik évfordulóját. Valamennyi lap vezetőhelyen foglalkozik az erdélyi forradalmárral és méltatja működését, amellyel a negyvennyolcas időkben igyekezett az erdélyi románság függetlenségét megszerezni. A „Transilvânia” című folyóiratban Jorga Miklós az évfordulóval kapcsolatban érdekes és eddig teljesen ismeretlen részleteket hoz nyilvánosságra Avram Jancu életéből. Eszerint Kossuth Lajos 48-

ban és 49-ben Avram Jancuval levelezést folytatott. A levelezés célja az erdélyi románság és a magyarság megegyezése volt az osztrák elnyomás és az osztrák császár segélyére siető cizimus ellen. Jorga adatai szerint egy orosz tábornok a világsi fegyverletétel után kijelentette, hogy a magyar szabadságharc ügye teljes-séggel más fordulatot vett volna, ha az az egyezés létre jön Avram Jancu aóban Valozecu közvetítésére sem fogadta el a feltételeket és az oroszok oldalán harcolt. Az erdélyi románság véráldozata azonban nem hozta meg győmölcsöt, mert az osztrák császár ígéretei csak ígértek maradtak, Avram Jancu a hababurgli hállálanság kétségbeesésbe kergette és ciborult elmével fajezte be életét.

Tarbut imaház az ünnepeken. A „Tarbut” Országos Zsidó Iskolaegyesület érdeklődő hívei és tanárai részére az idei negyvennap alkalmával is, Ferenc József-né 48. évfordulójára rendez. Balépőjegyek — melyeknek ára személyenként 60 lei — az egyesület központi irodájában kaphatók minden nap a délelőtti órákban.

Be kell jelenteni a lakáscím-változásokat. A belügyminisztériumhoz tartozó rendőr- és sziguranca-főigazgatóság idegensket ellenőrző hivatalának 60457. sz. rendelete alapján a bejelentéshatalos főnöke felhívja: Kolozsvár összes lakosait, akik lakásbejelentési kötelezettségüknek csera vagy változtatás esetén eleget nem tettek, hogy a rendelet megjelenésétől számított harminc napon belül az illetékes kerületi bejelentő-hivatalnál jelentkezzenek. Akik a rendeletnek nem tesznek eleget, — amiről ellenőrzés után fog a rendőrség meggyőződni — ötszázöt ezer leig terjedhető pénzbüntetés alá esnek. Az újabb, egyben utolsó haladék alatt az ellenőrzés szünetel. Kötelező a bejelentés azoknak is, akik véglegesen más városba költöznek, mert bejelentés nélkül új lakóhelyükre nem költözhetnek át.

Halálraítelt pogromhősök. Rigából jelentik, hogy a smolenski forradalmi törvényszék négy pogrombandavezetőt rövid idővel ezeltől elküvetett zsidógyilkosságokért golyó általi halálra ítelt. Husz pogromhőst magas börtönbüntetésre, tízenilenc mást, köztük Filüp püspököt is, kintasítottak az országból.

A kolozsvári táviráda telefonközpont főnöksége közli: Az utóbbi időben gyakran előfordult, hogy a telefonelvezetők a postaigazgatóság előzetes jóváhagyása nélkül telefonállomásokon különféle változásokat (telefonállomás más személyre való átruházása, telefonátbelyezés, átminősítés, mellékállomás felszerelés stb.) eszközöltek. Tekintettel arra, hogy ilyen változások kizárólag csak a posta- és távirádaigazgatóság joga, ezután hozzuk tudomására az összes telefonelvezetőknek, hogy mindazok, akik a posta- és távirádaigazgatóság tudta és előzetes jóváhagyása nélkül telefonberendezéseiken bármit is változtatnak, kihágást követnek el, ami a telefonállomás elvesztésén kívül pénzbüntetést von maga után. A posta- és távirádhivatal főnöksége egyben kéri az illetékellyel bíró közönséget, hogy az ütlethelyiségeken szembetűnő helyen a lakáscímüket tüntessék fel, hogy a netalán érkező postaküldemények kézbesítése az illet-zárás miatt késést ne szenvedjen.

Keveset egyél, hogy hosszú ideig éj a földön! Három amerikai száz évnél öregebb ember kollektiv bölösösége alapján — mint a „Daily Mail”-ban olvassuk — végre megtudta a világ, hogy mi az ota a betegségeknek és a korai halálnak. A három Matusálem közül kettő — mr. John A. Stewart, a legidősebb amerikai bankár és mr. Barr Spangler, szintén bankigazgató — még életben van, míg a harmadik, dr. Stephen Smith pár héttel századik születésnapjának megünneplése után itthagya az árnyékvilágot. Dr. Smith kedvence mondása ez volt: „Mindenk, aki nem éri meg századik születésnapját, ugyssólván a késsel meg villával öli meg magát.”

Dr. Smith különben tíz életet elültött fel, amelyhez szigorúan ragaszkodott. Maximál a következők: 1. Soha se egyél gyorsan. 2. Igyál sok tejet: ha nem illik, igyál még többet. 3. Minden evés után szundikálj tíz-tizenöt percet. 4. Aladj naponta tíz órát. 5. Ha az idő megengedi, aludj nyitott ablak mellett. 6. Ne dohányozz. 7. Ne egyél édeseséget. 8. Kerüld a szeszaital és kerüld mindenféle ígatószert. 10. Állandóan dolgozz, mert a munkálanság az első lépés, amely a sirhoz vezet. Mr. John A. Stewart fő elzáróálya a mértékletesség volt. Sokat esni — mondotta — ép olyan rossz, mint sokat inni. Mr. Spangler azt állítja, hogy hosszú életét annak köszönheti, hogy mindig keveset evett. Naponta csak kétszer szokott étkezni.

Az iparvállalatok rekvirálásáról és az üzemek katonai felügyelése alá helyezéséről közöl nagyfontosságú törvénymagyarázatot és ismereti megoldás lehetőségét a „Köszgazdaság—Rumünischer Lloyd” szerdai száma. A lap ezen kívül szenzációs cikket hoz az erdélyi állatexportőrök millió veszteségeiről, az exportálmok működésének beszüntetéséről, a Banca Nationala visszacsámítolási nehézségeiről, nyilatkozatokat a pénzpiac helyzetéről, a szeszipar válságáról, árkimutatásokról, híreket és magyarázatokat az elmúlt hét gazdasági eseményeiről. Kiadóhivatal Ciu, str. Regina Maria 34.

Jókedvű betörők egy szerkesztőségben. Már-már azt hittük, végleg elhunyt a jókedélyű, szinte lart pour lart betörők kora s az idők pandantikásképen a zord, mindonekés, vesszedelmes csavargók élik aranyidejüket. Tegnap aztán újra felütötte a fejét egy bohémkedvű betörőtársaság, amely a „Rendkívüli Ujság” Fő-téri szerkesztőségében és kiadójában tett éjjeli látogatást. A hivatalnokok feloldozták a szerkesztőség fiókjait, de kizárólatokon kívül, melyeket egy csomóba rakva „Ez a kutyának se kell felírásal láttak el, nem igen lehet semmit. Összes saakmányuk négy üveg likör volt, amelyet a betörés színhelyén szonnal el is fogyasztottak. Végül a falakat különböző elnövségekkel és skiccekkel látva el, a szerkesztői asztalra a következő levéltét helyezték: „Micsoda újág ez, ahol nem a kiadóba van a pénz, coki a finnekabaráé dohányokkal, különben lesz ruhi, vison látásig Kopasz Srenker utóirat egész be vagyunk csipve”. A mulató betörők ellen a rendőrség megindította a nyomozást.

Esőcsináló vagy vigéc? Dél-olaszországban öt hónapja egy csepp eső sem esett. Mint most a „Mattino” jelenti, az olasz kormány meghívta Hatfield esőcsinálót, hogy jöjjön Olaszországba és próbálja ki varázserőjét. Tudniillik Hatfield megott az esőcsinálás terén már ragyogó mult áll. Annakidején Kanadában, a „Hayway” újságoteken és Borneóban csodálatos eredményeket ért el titokzatos műszerivel. Hatfield már meg is érkezett Nápolyba, ahol kijelentette, hogy legkésőbbben egy héten belül patakokban fog esni az eső. Mivel tudomásunk szerint Dél-olaszországban vannak Európa legnagyobb esernyőgyárai, erős a gyanunk, hogy a hosszú szárazság által súlyosan megkárosított esernyőgyárok járták ki a kormánytól az ördögös Hatfield meghívását. Ha ez a teóriánk nem tetszik az olvasónak, akkor fogadja el azt, hogy az esernyőgyárosok mesterségesen idésték elő a szárazságot. Most Hatfieldel eső csinálva magukra terelik a figyelmet és az esőcsináló a nagy sápor után kifogja jelenti, hogy a Délolaszországban készült esernyő a leghevésőbb záport is nagy szerűen kiűlija. Mit lehessen tudni?

Lakók, háztulajdonosok figyelme! Az új lakbérleti törvény hiteles magyar fordítása szakzszerű magyarázatokkal ellátva kapható a Fraternitas nyomdában, Uj Kelet kiadóhivatalában (Brassai-utca 10), minden könyvkereskedésben és az Uj Kelet összes vidéki elárústitóinál.

Olvasta már Agnon, a legnagyobb élő héber író regényét? „És a megörbédit kiegyenesedik”

Lenin kihanyatlott az orosz politikából

Kamenev, Rikov és Sztalin triumvirátusa. Az új diktatura fentartja, de nem tudja biztosítani a leninizmust

Irtja: R. Abramovits, az orosz „Bund” elnöke

II

Szeptember 2.

Az 1917. évi forradalom után még nagyobbra nőtt Lenin befolyása, mert a forradalom az ő műve volt. A párt többi vezetői tétováztak, kétkedtek, teoretikus aggodalmakkal rágódtak és nem tudtak határozni. Zinovjev főit, Kamenev tépelődött, Lunacsarszkij ingadozott. (Trotzkij akkoriban még nem volt a párt tagja.) Csak Lenin követelte energikusan, hogy megukhoz kell ragadni a hatalmat. És azoknak a segítőségével, akik rendíthetetlenül vele tartottak, győzelemre jutatta az akasztást. Az októberi forradalom győzelmese az ő személyességével volt.

Az októberi napok után, de különösen a brazili békekötés után már úgy imádják, mint az istent. Legendákat mesélnek róla, minden szavát, minden szemrehányását, minden lépését istentit. Idealizálják. Hiszen megesik és mindenkivel, akik sikere van. De ebben az esetben azért feltűnt, mert ő reá éppenséggel nem hatott az istentítés. A saját nagysága nem lelkésitette és a dicsőségétől nem részegült meg. Kemény koponyájára mindazt nagyon természetesen tartotta. Hogyne! Hiszen a proletár-forradalomnak ő az egyetlen helyes kifejezője. Nem változott, legföljebb csak ebben: az előzőt csak a forradalom gondolata töltötte meg a lelkét, most már az a mániákus törekvés is, hogy csak ő egymaga bírja a hatalmat.

Az egész világtörténelem csak egy szempontot nyújt az ő számára. Ami megsegíti abban, hogy a hatalmat megtarthatja, az jó, az szocializmus és forradalom. Minden, ami megzavarja, különösen, ami meg akarja kisebbíteni a hatalmát, az rossz, az ellenforradalmi és reakciós. Ez magyarázza meg a taktikáját, az utóhoni és az internacionális taktikáját, a kompromisszumait és a lavírozásait is. Aki azt valija, hogy szilárd

principiumpokkal kell meghatározni egy szocialista párt politikáját, az perazé bizonyítatlannak ítélné Lenin politikáját: de aki csak a hatalom szempontjait nézi, az Lenin politikájától egyebet nem mondhat, csak azt, hogy logikus, konzervatív és kitartó.

Szovjettel, vagy szovjet nélkül, parlamenttel, vagy parlament nélkül, nacionalizmussal, vagy anélkül, szabad kereskedelemmel, vagy szabad kereskedelem nélkül, a néppel, vagy a nép ellen, a harmadik internacionáléval, vagy nélküle, egységes párttal, vagy anélkül, külföldi tőke nélkül, vagy azal szövetkezve — hát ezek Leninnek csak kicsiségek. Így is lehet, úgy is. Semminek sincs jelentősége, ha nem tudja és minden jelentőséges, ha meg tudja erősíteni vele a hatalmát. Ez különben az egész kommunista párt és az egész szovjetrendszer hivatalos filozófiája, nem csak a Leniné. De Leninben valamilyen vallásos hitté erősödött ez a felfogás.

Már 1918-ban kijelentette egy népszerűtlen, hogy Marx teóriája a proletariátus diktatúrájáról nemcsak a párt korlátlan uralmával valósítható meg, vagy úgy, hogy a hatalmat csak egy csoport gyakorolja, de úgy is, hogy egyetlen egy ember gyakorolja a diktatúrát. Hivatalosan sohasem proklamálták Oroszországban ezt a monarchisztikus diktatúrát, de tényleg meg volt ez a diktatura bizonyos mértékig és a diktátor, a koronázatlan király természetesen Lenin volt.

Tudott dolog, hogy a szovjet uralom tényleges hatalma a kommunista párt kezében van. Maga a párt pedig olyan autokratikus, sőt militarisztikus van megszervezve, hogy az ő hatalma a central-komité kezében van. Viszont a central-komitében a legmagasabb és az egyetlen autoritás: Lenin.

Oroszország megvalósította Lenin ideálját, amelyet még 1902-ben fogal-

mazott meg. A párt központi bizottsága (azaz: Lenin) nemcsak a párt utolsó emberét tarthatja kontroll alatt, de az egész orosz birodalom utolsó polgárát is. És valóban az utolsó három-négy esztendőben sem az országban, sem a pártban, sem belső, sem külső politikában semmiesé történt Lenin tudta és hozzájárulása nélkül.

Ha a „Cseka” le akar egy előkelőbb embert tartóztatni, vagy ha éppen lelövetni akarja, akkor kikéri Lenin hozzájárulását. Ha meg kell oldani egy fontosabb közgazdasági problémát, ha meg kell nézni egy új tálkímányt, ha be kell becsátani egy külföldi újságról, vagy ha újságpótlókat kell kezdni a moszvitkek ellen, vagy adni kell valakinek hivatalnoktól egy autómobil, vagy egyezséget kötni Perzsiával, vagy koncessziót adni egy amerikai érdekeltségnek, vagy megparancsolni a német kommunistáknak, hogy két pártra szakadjanak, vagy tenni kell ezer más fontos és nem fontos dolgot, az elhatározó és döntő szó mindig Leniné. Az alkotmány szerint hivatalnokok, biztosok, népbiztosok határozhatnak ilyen ügyekben, de ez csak látszat. Ha valami nagyon sürgős és valaki sürgött is, hát az bizony csak vár, vár, aztán ír és könyörög, aztán telefonál és táviratozik, az ügy azonban nem halad előre, végül megmondják neki: az irta a politikai bürokrácia van. Vagyis: a kommunista párt politikai bürokráciája. Ez a büro pedig senki más, mint Lenin. Mindenki tudja ezt Oroszországban és azért ha valakinek igazán sürgős valami, akkor mindjárt azon kezd, hogy utat és módot keres, hogy Lenin elé juthasson. Mindenki hozzá szalad, minden az ő kezébe jut. Ha történelem valami, ami a pártra tartozik, nyomban illesz hozzá. (Vladimir Iljicsnek hívják, nem Nikolajnak, ahogy az európai újságok irták) és a legsúlyosabb kérdést is ő dönti el.

— Haivan baniért vásárol egy levelezőlapot, felírja a nevét és a pontos címét és bektüdi az Uj Kelet könyvostályának. Az Uj Kelet könyvostálya díjmentesen értesíti Önt a könyvudonságokról és elküldi Önnök alkalmi katalógusait.

SPORT

Az aradi hőrmérkőzések második napja

Az Uj Kelet tudósítójától

A harmadik országrészi cionista kongresszus alkalmával Románia legjobb négy asidó futballosapata között Aradon rendezett hőrmérkőzések második napja kedvezőbb eredménnyel zárult a kolozsvári Haggibborra nézve. A mérkőzés színhelye a Gloria CFR pályája volt, amely sokkal jobban konvenált a nagypályához szokott kolozsvári asidó csapatnak, mint az AAC kisméretű sporttelepe, amely részben egyik oka is volt, hogy a Haggibbor a sportkörök nagy meglepetésére 2:0 arányon vereséget szenvedett a nagyváradi Makkabeától.

Haggibbor—Hakoah 2:0 (1:0).
A Haggibbor a szeptember 11-én, hétfőn megtartott mérkőzésen visszatért eredeti felállításhoz. Wesel újólag hátrévetet játszott, a fedezetorban Gombos egészítette ki a háttrót, a csatársorban pedig Pollák maradt ki és helyét Gidáli töltötte be. Ez a változtatás nagy előnyre szolgált az együttesnek, amely szép kombinációs játékokat produkált és biztosan nyerte mérkőzését. A vezető gólt az első félidő 26. percében Rosenbergrugta, a második gólt a második félidő 40. percében Gidáli elgáncsolása miatt megítélt tizenegyesből Bornstein szereste meg. Az aradi csapat általában nem tudott veszélyes lenni a Haggibborra nézve, a küzdelem folyamán a mezőnyt a Haggibbor fölényesen uralta. Steinhübel Zoltán (Gloria CFR) aradi szövetségi bíró minden tekintetben megfelelt a bizalomnak.

Makkabea—Kadima 0:0. A vasárnapi két győstes döntőmérkőzése — mint általában minden bajnoki és díjmérkőzés döntője — nélkülözött minden szépséget. A játékosok a mindenáron győzni akarás hevéből elragadtatva erőszakos stílusban küzdöttek az értékes Stöjter szerlegért. Kombinációt keveset nyújtottak a csapatok, csapkodás és celszerűtlenség dominált a stílusos összjáték helyett. A védelem mindkét oldalon önfeláldozóan játszott és csatrájában fojtotta el az ellenfél csatársorát.

— Obajt neki adom.
Nyájasan és méltóságosan beszélt, mint egy fejedelem, aki hűbért adományoz.

A nemes gasztus mindenkit meghatott. Az ózias úgy lehullott a szivokról, mint fáról a vaksolat. Mindenki megmecsédt, ur lett, filantrop. A nagyierem kavargott. Dominiunok repültek a levegőben.

— Én Keszit adom neki! — kiáltja Akaszmann.
— Én meg Kiszrányt — mondja egy másik.
— Én meg Nagymányt — mondja egy harmadik.

A hosszú Chóne a fejét rázta. A front felbomlott, itt már nincs diszciplína. Egyik-másik észre is vette a vezérkar elzordonulását, de most nem törődtek vele. Igaz, hogy a vezérkar jogaiba avatkoztak, de hát egyszer lázadói is lehet. Egyszer szabadnak is érezheti az ember magát. Egyszer bizony adni is akar. És ők most adni akartak, bőségesen, nagyszertien.

Aki csak tehette, Pozbenákhoz tolokodott. És mindegyik egy falut adott neki. Őt perc alatt takaros birodalomná kerakították ki a strichjét. Csak Csak Máténak volt annyifaluja valamikor, mint most ő neki.

A hosszú Chóne zsebre vágta a tőrkepét. Eheti a fene, hiszen már nem sokat ér az ő stratégiája. De a jussát ebadóba mégse hagyja. Meg kell valahogyan mutatni, hogy az adományozások illegálisak, vagy csak ugy törvényesek, ha ő jóváhagyja azokat. Azért hát nagyon kegyesen és nagyon jólelkűen azt mondta: — A falvakat megtarthatod. És még Ürményt is neked adjuk.

(Vége kör.)

Nagysörödi éjszakák

Irtja Ujvári Péter (3)

Birbran Jósé is Livnicert nézte. Meglőkte a degedikepű Danczinger. — Nézd, úgy néz, mintaa tüzet látta.

Danczinger sóhajtott. Danczinger tudta, hogy Livniczer már nem lát egy udzket. A betegség megzavarta. A Zóhá helyett idegen könyvekbe kezdekzik. Ő már nem az égben keresi a világosságot. Danczinger volt az egyetlen, aki sejtette, hogy Ekkelasz Ezstike oltotta el Livniczer lelkében a szent lángolásokat.

Imádkozás után a rabbi Majsuni vallásfilozófiájából olvasott. Az hallgatta, aki akarta. A hosszú Chóne az ablaknál állt és valami irtásba mélyedt. Valami kezdetieses tőrkep volt, amit maga rajzolt. Chóne volt a jesiva stratégiája. Magához intette Buxbaumot.

— Látod, — mondta — itt van Ürmény. Ez még senkié. Valaki megszállhatná.

Tanakodtak. Erre Akaszmann is hozzájuk csatlakozott, mert ő is a vezérkarhoz tartozott. A pénteki hadjáratokat a vezérkar állapította meg. Pénteken tudóllik nem volt előadás. A fiuk pénteken szétszóledtek, ellep-ték öt-hat mérföldnyi körzeiben a falvakat és koldultak. Jóformán abból éttek, amit ezeken a portyázásokon összeharácsoltak.

A rabbi reggelizni ment. A fiuk nem siettek, ők nem szoktak reggelizni. Beszélgettek. Négyen-ötven körülvették Livniczert.

— Van egy hely a Széfer Jeciroban, — szólt hozzá Birbran — amit nem értek. Szeretném, ha megmagyaráznád.

Livniczer elsápedt. — Még nem tudok tanulni. Fáradi vagyok.

— Meglátszik rajtad — mondja Birbran. — Hát majd később. Egyelőre az a legfontosabb, hogy erőre kapjál. Tudod-e, kinek köszönheted az egészségedet?

— Az istennek.
— No igen. De isten után Pozbenáknak. Az utolsó négy krajeárját hozta, mikor imádkoztunk érted. Aznap perzse éhezett.

A szegény fiu majd elstlyedt, úgy megsegényesítette a dicséret. Livniczer gyöngöden magához rántotta.

— Miattam sheztél — szólt meghatottan.

— Nem igaz, — tiltakozott Pozbenák — nem éheztem. Hiszen aznap a te ebédedet ettem meg.

— Hát majd ezután is te add meg — szólt Livniczer és egy percre elszomoredott. — Én már nem megyek oda. Oda nem megyek.

A fiuk csodálkoztak. Eskéleszék szombatjairól legendákat meséltek a jesivában. Hogy lehet ilyen kosztrolé lemondani? Danczinger attól félt, hogy vérz sebet szakíthatnak fel a fiuk, ha óvatlan kérdésekkel ostromolják Livniczert, azért sietve közebe vágott:

— Szép, szép, ha a szombatjaidat neki adod. De egynapi jóllakás nem elég hét napra. Más napja nincs. Ugy-e nincs?

Pozbenák csak a vállát vonogatta. — Hát a segítőegylettől mennyit kapsz?

— Harminokét krajeárt egy hétra. — No, ez két napra elég. Aztán négy napig koplalhatsz. Melyik strich a tiéd?

Strichnek hívják a jesivában azt a területet, amely a bőcheré, minden tárgyával, minden faluval és minden várcsall. Már hogy annyira az övé, hogy azon a stricheen csak ő koldulhat. Más bőcher ott épen úgy nem koldulhat, ahogy például Magyarországon nem szabad adót Románia területén. A strichre való jogot a vezérkar adja. Nem mindenki kaphatja ezt a jogot, mert ehhez bizonyos értelesség és érdemek is kellene. De ha megkapta, elszajáthathatlanul az övé, anig csak önként le nem mond róla.

— Nekem nincs — válaszolt Pozbenák csöndesen.

Danczinger összecsapta a kezét. — Hát te így élsz itt egy félév óta? Hát ha csizma kell? Vagy egy ing? Vagy egy darab szappan? Miből veszed?

Pozbenák hallgatott. Sürrü gyűrűben állották körül a diákok. Nagy, igaz szánalommal néztek, mert olyat még nem hallottak, hogy valaki ennyire nincstelen legyen, mint ez a Pozbenák.

— No hát ez egy szegény, — háborgott Danczinger — még csak egy faluja sincsen.

A többi is háborgott. Ezek a fiuk könnyen megajánálnak valakit, de ő bentek most nem a hétköznapi irgalom siránkozott. Az ő szánakozásuk ennél több volt. Valami hédolat is volt benne. Mert Pozbenákot, aki utolsó négy krajeárját adta oda, hogy egy beteg társáért imádkozhassanak, hősnek nézték, nem közönséges bőcherének.

És a tenniakaras ereje előlddözt a szánalomtól.

A pupos Birbran kiép a sorból és azt mondja:

nak gólszerzési akcióit. A durvaságok eredményeként Saika János (Kínai) temesvári szövetségi bíró a Makkabea egyik játékosát kiállította. Az idő rövidsége miatt a mérkőzést nem folytathatták döntésig, de megakadályozta a végleges helyezési sorrend kialakulását a Hakoah és a Makkabea óvása is, amelyet azért emeltek, mert a temesvári Kadira csapatában állítólag több igazolatlan játékos is szerepelt. A Stoitarsleg tehát jelenleg még az adományszó birkózásban maradt és csak az óvásiak ténybeli adatainak sportszövetség részéről való megvizsgálása után történik végleges döntés, hogy melyik csapat lesz az értékes és művészi kivitelei trofea első védője. Nem lehetetlen, hogy a sportszövetség — amennyiben az igazolatlan játékosok szereplése tése bebiztosítást nyer, — megsemmisíti az aradi zsidó olimpiád fathalmecseit és új mérkőzések tartását rendeli el.

Labdajáték

A Kolozsvári Birák Testülete közgyűlése. A Kolozsvári Birák Testülete ma, szerdán este 8 órakor a szövetség hivatalos helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. A testület elnöke ezúton is felkéri az összes tagokat, hogy a rendkívüli közgyűlésen, amelynek tárgyszorozatán több igen fontos ügy szerepel, teljes számban jelenjenek meg. A közgyűlés fogja kifejezni azokat a delegátusokat, akik szeptember 17-én, a Temesvárt megartandó országos birkózókongresszuson a kolozsvári bírói kart képviselni fogják. Az Országos Birák Testülete székhelyének kérdésében elöntetett verziók vannak forgalomban. A kolozsvári Birák Testülete az FSSR bukaresti központjának augusztus végén kelt átiratára hivatkozva úgy véli, hogy a központ az országos kongresszus helyéül és állandó központjául Kolozsvárt jelölje meg, viszont a temesvári bírói kar a bukaresti közponnak május 8-án kelt átirata alapján az országos értékesletet Temesvárra hívta össze, de a székhely megállapítása kérdésében még nem döntött. Valószínű azonban, hogy a temesvári kongresszus is máltányolni fogja azokat az okokat, amelyek kétségteletlenül szükségessé teszik, hogy a romániai országos bírói testület székhelye Kolozsvár legyen.

Szerencsétlenül járt futballisták. A szeptember 10-én megtartott mérkőzések két súlyos szerencsétlenség is történt. Garó Károly, a KKASE kitűnő centerfedezete az Universitates — KKASE mérkőzésen faült áldozata lett. A sarospályán felöltöztek és Garó oly szerencsétlenül esett el, hogy a karjában érzett intenzív fájdalom következtében kénytelen volt a pályát elhagyni. Garót kórházba szállították, ahol megállapították, hogy bal karján oszlótróást és csontrepedést szenvedett. Gyógyulása több hetet vesz igénybe. Súlyos szerencsétlenség történt Aradon is, ahol a Gloria CFR — AAC bajnoki mérkőzésen Vasvári, a vasutas csapat csatára és Barótfi, az AAC középfedezete oly szerencsétlenül fejeletek össze, hogy Vasvári agyrázkódást és kisebb mérvű koponyaropadást szenvedett. Esméletlen állapotban szállították kórházba. Vasvári állapotról megdöbbentő hírek keltek szárnyra, amelyek a kitűnő futballista állapotát válságosnak tüntették fel, sőt felelősen hihordók Vasvári halálát korpoztálták. Aradi tudósítónk közlése alapján jelenthetjük, hogy Vasvári állapotában örvendete javulás állott be és bár sérülése igen súlyos, de nem életveszélyes és komoly aggodalomra nem ad ovt. A futballmérkőzésekkel kapcsolatban az utóbbi időben újlag több kisebb-nagyobb szerencsétlenség történt. A kerületi szövetségek már két évvel ezelőt elvi döntést hoztak, amelyek kötelezővé teszik az összes sportegyesületek részére, hogy aktív játékosokat baleset ellen biztosítsák. Ez az intézkedés azonban, mint annyi más üdvös rendelet, csak írott malaszt marad. Garó

Károly és Vasvári súlyos szerencsétlensége végre nyugtalanító momentóként fog hatni és a szövetség és az egyesületek is haladéktalanul végrehajlják a játékosok baleset ellen való biztosítását.

Birkózás

A KKASE birkózóversenye. Szeptember 10-én rendezte a KKASE első házi birkózóversenyét, amely minden tekintetben kitűnően sikerült. Különösen nagy tetszést aratott Focier Antal

szakosztályvesztő, Liebermann Adolf, Kerényi Árpád és Moldován József fejlett technikája, akik kiváló iskolabirkózást mutattak be. Részletes eredmények: Lőgály. 1. Edecs Lajos, 2. Magyar József, 3. Balog József. Pehelysúly: 1. Haner Endre, 2. Marosi László, 3. Nagy Zoltán. Könyvsúly: 1. Lintner Sándor, 2. Terján Béla, 3. Bagoly Béla. Közép A. súly: 1. Kenyeres István, 2. Cséregi Ferenc, 3. Kocsis Imre.

KÖZGAZDASÁG

A CFR kolozsvári Üzletvezetősége elérte a béketeljesítményt

A CFR igazgatósági ülése. Új vonatok a regátban és Erdélyben. Nicescu Emil nyilatkozt.

Szeptember nyolcadikán és kilencedikén tartotta a CFR igazgatósági üléseit, amely határozataival az új tervbevitelt újításánál fogva jelentőségteljes. Alkalmunk volt ma Nicescu Emil kerületi igazgatóval beszélgetni, aki az ülés lefolyásáról a következőket mondta:

— Az igazgatósági ülések szénzárójára a kolozsvári üzletvezetőség teljesítményéről szóló közlés volt. Az üzletvezetőség augusztus hónapban 25 ezer 677 vagont rakott be, tehát túlháldta azt a számot, amit valamelyik üzletvezetőség valaha is elért. Teljesítményünk ennél fogva jobb a békeévekénél. Egész Románia kocsiállománya 40 ezer vagon és ezzel a kocsiállománnyal augusztusban 99 ezer vagonot sikerült megrakni. Tehát a kolozsvári üzletvezetőség egymaga több mint negyedrészt produkálta az összteljesítménynek. Miután az összteljesítmény nem fedti Románia szükségletét, a kocsiállománnyal és jobb kihasználásra vonatkozó javaslatok is az ülés tárgya képeztek.

— A technikai intézkedések megjavításán kívül terbe vetük a nagyobb területre szóló, folytatódó tehervonatok beállítását. Szó volt a rakodóhelyek megnagyobbításáról, a rendező pályaudvarok megfelelőbb kihasználásáról s a kocsiállomások a szabályokhoz alkalmazkodó, legrentábilisabb újításáról.

— Szóba került még a szolgálati távirati vonalak tökéletesítése és a vasuti telefon önállósításának ügye is. Elhatározta az ülés, hogy a személyzet fizetését egységesíti, valamint egységesíti a különböző szolgálati ágaknak munkakörét is. Nemkülönböztetve elhatározták az új forgalmi és jelzési utasítás kiadását.

— Erdélyt illetően tervbe vették két új gyorsvonatpár és egy új személyvonatpár beállítását. Az egyik gyors Bukarest és Nagyvárad között közlekedne a másik Kolozsvárt a 15-ös és 16-os számú aradi nemzetközi szerelvényekkel közné össze. A személyvonat Nagyvárad — Brassó között járna. Ezzel kapcsolatban nagyobbítani fogjuk a kocsiállomást.

Az iparvágányok régi adósságának törlesztés megadására vonatkozó kérelmet az ülést az új területi főosztályokkal megvizsgálattja és a kérelemről csak a jelentés beérkezése után fog dönteni. Az iparvágányokra vonatkozó, nyílt pályán való berakodási tilalmat nem vonták vissza és értesülünk szerint az érdekeltek most újabb sürgető beadvánnyal fordulnak a közlekedésügyi minisztériumhoz.

Markovits F. ékszerész, Cluj, Wesselényi-utca 20. sz.

Arany-ézüst ékszerek, kinczést és ézüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ézüstöt, brilliánt legmagasabb napi áron veszek. 1393

Belföld

(x) Franciaországnak adták el a tordai cementgyárat. Többiben megemlékeztünk azokról a nehézségekről, amelyekkel a tordai cementgyár küzdött a hatóságok egyes gátló intézkedései miatt, amelyek ellen a gyár hiába keresett jogorvoslat. Most arról értesülünk, hogy a gyárat egy francia pénzeszoportnak adták el nyolczanmillió leierért, mert a gyár igazgatósága a hatóságok intézkedései miatt nem tudta az üzemet fenntartani.

(x) A szállítók országos kongresszusát szeptember tizenhatikán tartják meg Kolozsváron. A kongresszus alkalmával megalakítják a szállító vállalatok országos szövetségét. Tárgyalni fogják a szállítási viszonyok összes aktuális kérdéseit és hirtelen a kongresszus erőiesen tiltakozni fog a vasutállomásokon rendszeresített kamionas-intézmény ellen.

(x) Magyarország adókat fizet vissza a román állampolgároknak. Bukaresti jelentés szerint a pénzügyminiszter felhívást tett közzé mindazokhoz, akik azelőtt osztrák vagy magyar állampolgárok voltak és 1918 november harmadika után Magyarországra területéről értékeiket hazaszállították. Eme értékek után ugyanis a magyar hatóságok annatidejéig a tőkeadót számították fel, amelyet most a trianoni békeszerződés 249. szakasza szerint a magyar kormány köteles visszafizetni. Az érdekeltek saját érdeklükben az összes rendelkezésükre álló adatokat halaszatadlanul közöljék a pénzügyminisztériummal.

(x) Kevesebb cukrot importál Románia, mint az elmúlt évben. Az „Argus” jelentése szerint az idei cukorrépa termelés vároazonos felül kedvezőnek ígérkezik. Hivatalos számítások szerint a bő cukorrépa-termés feldolgozása után az idén már csak két ezer vagon cukrot kell külföldön beszerezni, az elmúlt évi négyezer vagonnal szemben. Ez ország kocsorsükséglete éri hateraz vagon.

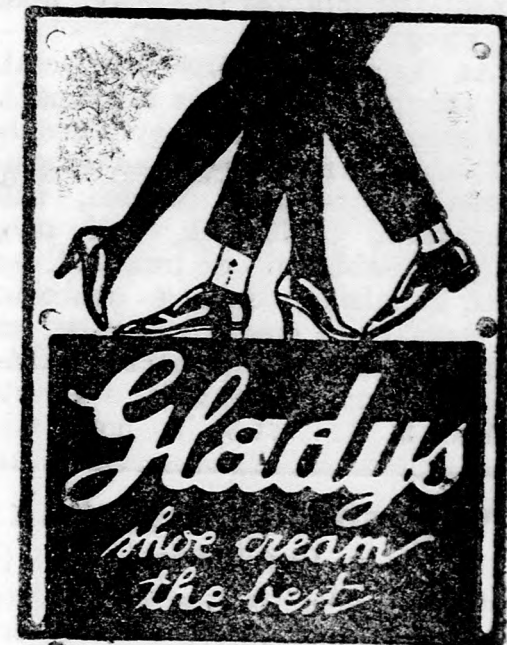
(x) Felfüggesztik a lókviteli tilalmat? A legutóbbi minisztertanács felhatalmazása alapján a javadalmi minisztérium a közeli hetekben 600 lovat fog Angliába exportálni. Bukaresti jelentés szerint ez a hír szakörökben nagy feltűnést keltett, mert mint ismeretes, még most is érvényben van a szigorú lókviteli tilalom. A kormány közli, hogy a kviteli tilalom felfüggesztéséről mincscsen szó és a hatszáz lovat Angliába csak fajlokvért cserébe exportálják. Más oldalról ezzel szemben azt adják hírül, hogy a kormány mégis foglalkozik a lókviteli tilalom felfüggesztésének kérdésével és a legközelebbi minisztertanácsban határozni is fog.

Külföld

(x) Az új kisantant államok valuta-kiigénylítése. Megírta az Uj Kelet, hogy a kisantant államok hivatalos pénzügyi köreiben felmerült a valuta-kiigénylítés terve, amelyet a kisantant prágai diplomáciai tanácskozásai alkalmával akartak megvalósítani. Az idő rövidsége miatt a szükséges konferenciát azonban a prágai tárgyalásokkal párhuzamosan nem lehetett megtartani, de párisi távirat szerint a valutakiigénylítés tervét nem ejtették el. A kisantant államok pénzügyminiszterei októberben Prágában fognak ezen célból találkozni, a tervezetet a csehszlovák pénzügyminisztériumban már készítik.

(x) Csökkentik az árakat Csehszlovákiában. Prágai táviratok: Az új brünni textilhereskedők tegnap nagygyűlést tartottak, amelyen bizottságot küldtek ki annak a tervezetnek a kidolgozására, amelynek alapján a textiliparban rövidesen jelentős árcsökkentéseket kell keresztülvinni. Gyűlést tartottak a pékek is, elhatározták a kenyér árának jelentős lecsökkentését. Egy má-félföldi kenyér ezental 3, illetve 3.50 koronába fog kerülni, az 50 gramos fahérsütémény ára pedig mátol kezdve 30 fillér. A malomtulajdonosok is a liszt árának lecsökkentését mellett döntöttek. Az új lisztárak a következők: 2 g jelzésű nullaliszt 3.50, 1 g jelzésű 3.20, sima liszt 3.—, főzőliszt 2.50, buza kenyérliszt 2.—, 68 százalékban kiőrölt rozsliszt 2.20, 75 százalékban kiőrölt búzaliszt pedig 1.70 fillér.

Felcélós szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Hirdető: RADIMA nyomda és hirdetővállalat B.T.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

Az előkelő világ cipőkrémje

Tapéták

minden kivételben kizárólag kaphatók:
Szécsi Sándor és Tsa, Timisoara
Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-u.)
11-13. szám. 1386
Lakások tapétázását vállaljuk.

Sport kötött-szövött Áruház
Aradi kötött és kötött-szövött gyár lerakata
Cluj, Wesselényi-utca 16.

Kötött kabátok, sveneterek
kötött ruhák, harisnya és
keztü eredeti gyári
árban kapható.

— Az Uj Kelet könyvosztálya portómentesen küldi el mindenkinek könyvés kottajegyzékét, aki azt egy levelezőlapon kéri.

FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen! Cluj, Calea Victoriei 99. szám. Telefon 2-71. 1871

Tüzifa házhoz szállítva: 4 méter vegyes 440 lei, 4 méter hasábos bükk vagy tölgy 600 lei, 100 kg. hasábos bükk vagy tölgy aprítva 36 lei, 100 kg. hántott aprítva 40 lei. Telefonszámok 401-290

Frenkel Mór fatelepe

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A Habima zsidó szín-társulat bemutatkozása

Szombaton este a „Geld, Liebe und Schande“ amerikai életképben mutatkozott be a „Habima“ a kolozsvári közönségnek, amely csodálatos megfogalmazással és mély pszichológiával fejteti a robotoló zsidó munkás életét. Az előadás egyike volt a legsikerültebbeknek. A közönség gyakori, hosszan tartó, sokszor nyúlással óvó kiáltással ünnepelte a művészeket. Hét-főn a „Chazkele Kol Bojnik“ című bájos operetben remekelt a társulat. A közönség ismét megtöltötte a nézőteret és végigkacagta az előadást, néha percenként nevetve a franciásan pisantérikus helyzeteken. Mindkét estén Stramer, Stramer, a Rabinovitz-pár, Weinberg, Weinbergné, Winder, Teszler nyújtottak kiváló alakítást. (Cy.)

Igazgató S. Stramer

Heti műsor

Szerdán, 1922 szeptember 13-án premierbérlet 3. szám és Csütörtökön, 1922 szeptember 14-én a bérlet 3. szám: Das Bilbil (Die Stiefmutter). Állandó és 10. szelvényes bérletek válthatók a napi pénztárnál.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szerda: A szerelem vására. (Rendes helyárral. Napibérlet 5 sz. B.)
Csütörtök: A hollandi menyecske. (Operett-újdonosság először. Premier-helyárral. Premier bérlet 4 sz.)
Péntek: A hollandi menyecske. (Operett-újdonosság másodszor. Rendes helyárral. Napibérlet 6 szám C.)
Szombat d. u. 3 és 5 órakor: Vén bakancsos és fia a huszár. (Mozielőadás igen olcsó helyárral. Főszereplők: Szentgyörgyi István, Poór Lili, Papp Katinka, Réthely Ödön.)
Szombat este fél 8 órakor: A hollandi menyecske. (Operett-újdonosság harmadszor. Rendes helyárral. Napi bérlet 7 sz. A.)
Vasárnap d. u. 3 órakor: Vasgyáros. (Mérsékelt helyárral.)
* mindenkor tüntető előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A hollandi menyecske. Az utolsó főpróbák folynak a magyar színházban teljes apparátussal László Miklós rendezése és Stephanides József dirigálása mellett Kálmán Imre új operettjéből, a Hollandi menyecske-ből. Csütörtökön este lesz az első előadása ennek a világsiker aratót nagyzerű újdonosságnak a pénteken, szombaton, vasárnap, hétfőn is a Hollandi menyecske-t adják.

A szerelem vására. Ma este a legizgalmasabb s legérdekesebb drámák egyike, a Szerelem vására kerül színpadra a főszerepekben Poór Lilivel, Baróti Erzsivel, Laczkó Arankával, Táray Ferencel, Oláh Ferencel, Réthely Ödönnel.

Vén bakancsos — igen olcsó helyárral. Szombaton délután 2 mozi előadás lesz a magyar színházban. Az első 3 órakor, a második 5 órakor kezdődik. A vén bakancsos és fia a huszár-t adják Szentgyörgyi Istvánnal. A legdrágább jegy 7 lei, a legolcsóbb 2 lei.

Vasgyáros — délután. Vasárnap délután olcsó helyárral s a főszerepekben Poór Lilivel, Baróti Erzsivel, Táray Terivel, Laczkó Arankával, Táray Böskével, Táray Ferencel, Lengyellel, Réthelyllyel fog színpadon kerülni a Vasgyáros.

MOZGÓK MŰSORA

Uránia mozgóban: Szerdán a Hindu szíriák első része fut: A tulvilág vándora. Óriási tömegeket lát maga előtt a mozgó pénztára, az első repiznapon legalább is fele jegy nélkül maradt az érdeklődőknek. De ez a csodálatos keleti misztikum meg is érdemli mindenütt való kivételes sikerét. Csütörtökön, pénteken a második és befejező rész kerül színpadra. Az esnapuri királytigrisek.

Egyetem mozgóban: Szerdán a kedves, romantikus, amellet érdekfeszítően izgalmas amerikai filmszínmű fut, A vadrózsa. Csütörtökön, pénteken nagy irodalmi filmesemény, Hedda Gabler első és második része. Ibsen nagyszerű drámája filmen, főszerepben Italia Almirante Manzini

Butorkereskedők és butorvásárlók figyelmébe!

Mielőtt szükségletüket beszereznék, tekintsék meg raktárunkat, ahol nagy választékban különösen háló ebédülő és uriszobák kaphatók. Kedvező fizetési feltételek mellett is. Elvállalunk: szállodák, éttermek, kávéházak, üzletek és bankok stb. berendezését.

Victoria Faipari és Műbutorgyár Részv.-Társ.
Tárgu-Mureş — Marosvásárhely

Gyártelep: Str. Bererie (Sórház-utca) 17.
Üzlethelyiség: Sít. Georg (Szentgyörgy-u) 5.

Külföldi likőr és pezsgó **Lucillus**-nál Oradea-Mare, Bémer-tér 1392 különlegességek kaphatók

PALATÁBLÁT és mindenféle rövidárut csak a „PROGRESS“ import-cégnél ORADEA-MARE vásároljon

Papir és fűszernagykereskedők figyelmét felhívja az iskola sasonra „Zea“ első román krétagyár Cluj.

Nagyobb tétel **Berliner Posztó** nagy és kicsi **himzett**

KENDŐ

valamint más féli fejkendők érkeztek

Judovits Lázár kendő és szövőfonál nagy kereskedésbe Cluj, Szép-utca 2.

TELEFON: 858.

Szörnyek művészies feldolgozása

Déri Lajos,

Cluj, Strada Memorandului No. 3. (volt Unió-u.)

Eredeti modellek

Telefon: 12-12.

Utazó bőrönd és táskák legjobb minőségben kaphatók **Farmati bőröndösnél** Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Két vagy egyszobás lakást keresek butorral vagy anélkül. Esetleg kisebb családi házat veánek. Corvin, Hunyadi-tér 4. II. k emelet.

Szalámit postán utánvét mellett pontosan szállít 1344 **Winkler Márk & Co szalámigyára** Cluj, Piata Mihail Viteazul (Széchenyi-tér 39. Telefon 12-90. Árjegyzék és a kérésre ingyen.

OLOSKAIRTÁS! GARANCIA MELLETT! LEGUJABB **SZOBAFESTÉS** CIMFESTÉST ÉS MÁZOLÁST VÁLLAL **GRATZ**

CLUJ, STR. SAGUNA 16.

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timárhulladékot legmagasabb napi árban vásárol **Szarui- és csontárugyár Rt. Cluj** 1310

Vashereskedők és bádógosok! Hitelesített űrmérték és űrmérték részek legolcsóbban beszerezhetőek **Biró Márton,** 1390 fém- és bádógipari üzembén Cluj

Megnyit! a Megnyit! **„Helios“** kötőfékgyártó árugyár leabata Cluj, Piata Unirii 7. (Főtér)

Óriási választék: 1399 **Kötött kabátok Kötött ruhák Női és gyerek cseppek Jämperek Harisnya és keztükben** **Eredeti gyári árak**

Zephier ingblousok Vászón öltönyök Tennisz nadrágok 1330 **Neumann M.** cégnél, Cluj, Piata Unirii No. 14. Főtér

Zsák HAVAS DEZSO Timisoara **Zsineg Ponyva** 1374

Cégtáblákat legolcsóbban készít 1816 **JAKAB** Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

Uj ékszerüzlet! Uj ékszerüzlet! **Órák Arany Ékszerek Ezüst Mindennemű Újdonságok Ajándéktárgyak** legolcsóbb bevásárlási helye

H. S. Braunfeld Fenyő és Braunfeld cég volt beltárgjának modern ékszerüzlete Cluj, Piata Unirii 15. (v. Dobó-féle helyiség). — Telefon 6-43.

Szolíd, szabott árak! **Kötött kabátok és Jämperek** előnyös árban a **Gólya Áruházban** kaphatók. Telefon int. 957.

old
államok valuta-
rta az Uj Kelet,
ismok hivatalos
elmerült a valuta-
amelyet a kisan-
áscei tanácsko-
tartak megvaló-
idsége miatt a
éjál szomban a
l párhuzamosan
taoi, de párisi
alutakégyenlítés
el. A kisanfant
iszterei október-
ak ezen célból
at a csehslzo-
tériumban má-
z áratok Cseh-
adói táviratos-
kereskedők teg-
oitak, amelyen
ai annak a ter-
ára, amelynek
n rövidesen je-
t kell keresztül-
ak a pékek is
vér árának je-
Egy má-féliköz
tve 350 koro-
50 gramos fa-
g máiól kezdve
ajdonosok is a
a mellett dön-
a követke-
álláslist 3.50,
as list 3.-,
nyérliszt 2.-,
roslist 2.20,
buzaliszt pe-
ARTON ERŐ
iadóvállalat S.Y.
onszám 977
lye
ipókrémje
k
g kapható:
Timisoara
uth Lajos-u.)
1366
vállaljuk.
ruház
gyár leabata
uica 16.
e, svetterek
harisnya és
ti gyári
a pható.
osztálya por-
zinek könyv-
egy levelező-
Calea Vic-
el 99.szám.
fon 2-71.
1871
telepe

